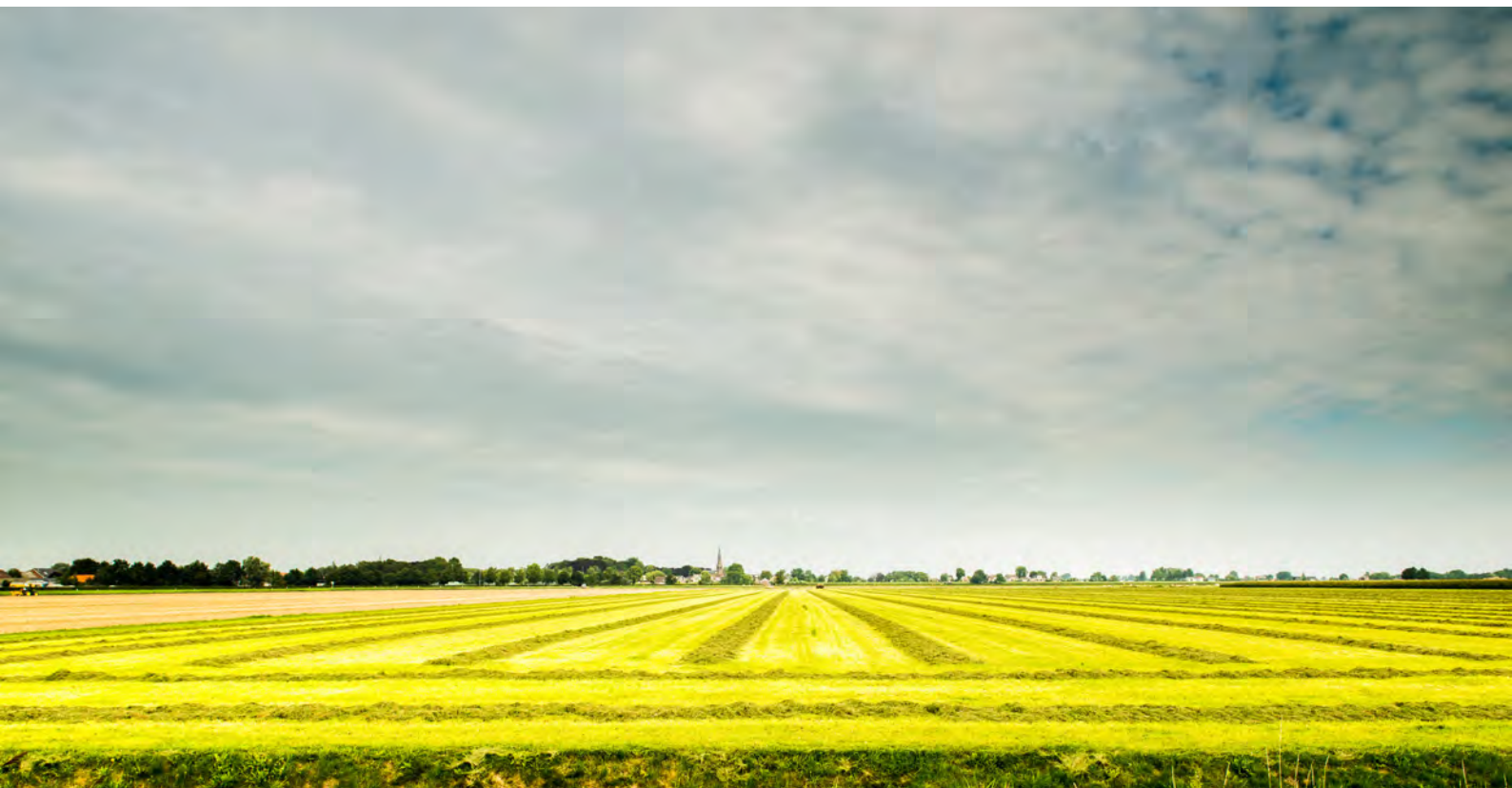

Jaarstukken 2018

concept, 22 mei 2019

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	3
1.1	Algemene beschouwing.....	3
1.2	Leeswijzer.....	4
1.3	Rekeningresultaat.....	4
1.4	Regionaal Investeringsfonds	5
1.5	Bestuur.....	8
2	Jaarverslag Programma verantwoording.....	11
2.1	Inhoudelijke Agenda.....	14
2.2	Regionaal Bureau Leerplicht.....	16
2.3	Overige uitvoerende taken: woonruimte, verkeer en vervoer.....	17
2.4	TWO Jeugdhulp.....	19
2.5	Cofinanciering	21
2.6	Frictie- en transitiekosten.....	22
2.7	Algemene dekkingsmiddelen en Overhead.....	23
3	Jaarverslag Paragrafen.....	27
3.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	27
3.2	Onderhoud kapitaalgoederen.....	28
3.3	Financiering.....	29
3.4	Bedrijfsvoering.....	31
3.5	Verbonden partijen.....	33
3.6	Vennootschapsbelasting.....	33
3.7	Heffingen en Leges.....	33
3.8	Onvoorzien.....	34
4	Jaarrekening 2018.....	35
4.1	Balans en toelichting op de balans.....	36
4.2	Overzicht van baten en lasten.....	47
5	Besluit.....	59
6	Bijlagen.....	61
6.1	Subsidies.....	61

1 Inleiding

1.1 Algemene beschouwing

Holland Rijnland streeft ernaar de natuurlijke en flexibele netwerkpartner te zijn voor, van en door de samenwerkende regiogemeenten. De manier van werken waarin we als gemeenten samen optrekken, in wisselende allianties met andere overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen of bedrijven is en blijft in ontwikkeling.

Verandering is hierbij de enige constante waardoor het soms lastig is om vooraf in te schatten welke opgaven meer aandacht zullen vragen en ook welke capaciteit daarmee gepaard gaat. Niet alleen voor het samenwerkingsorgaan, maar ook voor de gemeenten is het een uitdaging om de mensen en financiële middelen tijdig beschikbaar te stellen en op te nemen in de jaarplanning. Dat de gezamenlijke behoefte en wil tot samenwerking er is, laten de gemeenten en andere partijen herhaaldelijk zien, onder andere met het Energieakkoord Holland Rijnland. Zij zijn, met Holland Rijnland in de rol van procesregisseur, voortvarend aan de slag gegaan met de uitvoering ervan. In samenwerking met woningcorporaties en bedrijven worden bijvoorbeeld initiatieven ontwikkeld om energiebesparing en zon op daken te stimuleren. Op het terrein van de jeugdhulp wordt samen met het beleidsteam meer richting gegeven aan de transformatie. Leerplichtconsulenten van het RBL trekken samen met scholen op om jongeren onderwijs te laten volgen zodat ze een startkwalificatie behalen.

Ook als het gaat om de inrichting van een aantrekkelijke en vitale woon- en leefomgeving zijn er opnieuw stappen gezet. De vastgestelde regionale woonagenda en de bijbehorende uitvoeringsagenda zijn kaders waarmee bouwers en gemeenten de komende jaren invulling kunnen geven aan de woningbouwopgave. Een actieve lobby heeft ertoe bijgedragen dat deze kaders zijn aanvaard door de provincie Zuid-Holland. De contramal van de verstedelijking is een robuuste groene leefomgeving. Vanuit het Groenprogramma zijn weer verschillende uitvoeringsovereenkomsten voor verschillende clusters van gemeenten tot stand gekomen. Samen maken de Holland Rijnland-gemeenten het mogelijk dat het groen in en om de stad wordt versterkt.

Dat de opgaven vooraf niet altijd zijn te voorzien bleek bijvoorbeeld ook uit een vraag op het ruimtelijk-economisch vlak. Op verzoek van gemeenten heeft Holland Rijnland de procesregie op zich genomen om te komen tot regionale strategieën voor kantoren- en bedrijvenlocaties, een taak in een dossier dat aanvankelijk was afgestoten. Samen met gemeenten en de provincie is invulling gegeven aan deze opgave.

Natuurlijk zullen er in de regio terugkerende thema's zijn waarvoor Holland Rijnland op verschillende manieren blijft inzetten. Voorbeelden van dergelijke maatschappelijke onderwerpen zijn zorg, cultuur, doelgroepenvervoer, inclusieve arbeidsmarkt en de aanpak van laaggeletterdheid. Voor deze laatste twee thema's zijn subsidies verworven van de ministeries van SZW en OCW, namelijk voor Banenimpuls kwetsbare jongeren Pro/VSO en Tel Mee met Taal.

Medio 2019 wordt de nieuwe Regionale Agenda Holland Rijnland 2019 - 2023 in het Algemeen Bestuur besproken. Actuele kansen en uitdagingen, ambities uit nieuwe coalitieprogramma's en de bestaande samenwerkingsafspraken zijn erin verwerkt. Het is een leidraad voor de inspanningen van

Holland Rijnland, de financiële afspraken hierover en de verantwoording daarvan. De in de regionale agenda beschreven ambitie sluit daarvoor aan bij het beschikbare geld dat de gemeenten hieraan willen besteden.

1.2 Leeswijzer

In het vervolg van dit hoofdstuk leest u het rekeningresultaat, stemverhoudingen van het algemeen bestuur voor de deelnemende gemeenten en de samenstelling van het dagelijks bestuur. In hoofdstuk 2 vindt u de inhoudelijke verantwoording per programma.

Per programma wordt aangegeven wat men in 2018 heeft bereikt, wat daarvoor is gedaan en welke kosten daarmee gemoeid waren. In de parafen "Wat heeft dat gekost" verklaren wij de verschillen wanneer de baten of lasten meer afwijken dan € 25.000 ten opzichte van de begroting na wijziging bij de Tussenrapportage 2018.

Leeswijzer financiële tabellen:

- Directe kosten: kosten voor leveringen, goederen en diensten die rechtstreeks ten laste van projecten in de programma's komen;
- Kosten werkorganisatie: kosten voor personeel, huur gebouw e.d. die via toerekening van uren verdeeld worden over de projecten in de programma's;
- Directe baten: baten die rechtstreeks ten gunste van projecten in de programma's komen. Het gaat voornamelijk om subsidies van Rijk en provincie of bijvoorbeeld leges;

Onder het kopje paragrafen komt de bedrijfsvoering aan bod middels de thema's die door het BBV worden aangedragen, zoals onder andere het weerstandsvermogen, kapitaalgoederen, PIOFACH en het BTW compensatiefonds. De jaarrekening is opgenomen in hoofdstuk 4, met de balans, de toelichting op de balans en het overzicht van baten en lasten. De overige staten en overzichten zijn opgenomen in de bijlagen.

1.3 Rekeningresultaat

Bij de tussenrapportage 2018, vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 17 oktober 2018, sprak Holland Rijnland de verwachting uit het jaar af te sluiten met een positief resultaat van € 123.978.

Vrijgevallen reserves

Bij de tussenrapportageserve is besloten de reserve jeugdhulp van € 69.993 te laten vrijvallen ten gunste van de exploitatie van Holland Rijnland.

Rekeningresultaat

De jaarrekening van Holland Rijnland sluit in 2018 af met een positief resultaat van € 257.066.

De jaarrekening van Holland Rijnland bestaat in feite uit twee aparte onderdelen die elk een aparte financiering kennen:

- Holland Rijnlands reguliere taken, gefinancierd uit de reguliere gemeentelijke bijdrage;
- TWO Jeugdhulp, de inkooporganisatie Jeugdhulp, gefinancierd uit de Jeugdhulpbudgetten van de gemeenten.

Resultaat Holland Rijnland

Het resultaat voor het onderdeel reguliere taken komt uit op € 264.144 positief. In de programmaverantwoording gaan wij in op de resultaten per programma.

Resultaat TWO Jeugdhulp

De kosten voor de uitvoeringsorganisatie voor de inkoop van jeugdhulp zijn onderdeel van de bedrijfsvoering van Holland Rijnland, maar worden apart in rekening gebracht bij de gemeenten die hieraan deelnemen. De gemeenten brengen dit ten laste van hun eigen Jeugdhulpbudget.

Het gaat hier dus niet om de besteding van het totale uitvoeringsbudget. Over de jeugdhulpbudgetten wordt door Holland Rijnland wel een eindverantwoording opgesteld, maar het resultaat wordt verwerkt in de jaarrekeningen van de individuele gemeenten.

De kosten van de TWO Jeugdhulp zijn € 7.078 euro hoger uitgekomen dan begroot. Hierbij meegenomen de onder overhead verantwoorde kosten.

Resultaat en verdeling

De verdeling over gemeenten zowel voor het tekort op de TWO Jeugdhulp als het resultaat van Holland Rijnland wordt separaat aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

1.4 Regionaal Investeringsfonds

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 19 december 2007 is het Regionaal Investeringsfonds (RIF) ingesteld en de overeenkomst door de deelnemende gemeenten ondertekend. In de RIF zijn de volgende vijf projecten benoemd:

- RijnlandRoute (zie lopende zaken leefomgeving, verkeer en vervoer);
- HOV-netwerk ZHN (zie lopende zaken leefomgeving, verkeer en vervoer);
- Programma Ontsluiting Greenport (GOM) (zie lopende zaken leefomgeving, verkeer en vervoer);
- Vitalisering Greenport Duin- en Bollenstreek (GOM) (zie economie, greenports van morgen);
- Regionaal Groenprogramma (zie lopende zaken leefomgeving).

In 2018 hebben de gemeenten de tiende bijdrage van € 9.454.331 voldaan. Dit bedrag is direct in het fonds gestort. Onderstaand treft u een overzicht van de aan de vijf projecten toegerekende rente en de stand per begin en einde boekjaar per project. Het Regionaal Groenprogramma is in 2018 gerealiseerd binnen de Inhoudelijke Agenda. Daar zijn zowel de lasten als baten € 551.255 hoger.

Op verzoek van Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) heeft Holland Rijnland vanuit het Regionale Investeringsfonds in juli 2018 het nog resterende bedrag van € 3.333.339 voor dit programma overgemaakt ten behoeve van de versnelling van de herstructurering. In totaal is er door Holland Rijnland € 10.000.000 aan RIF-middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van 'de versterking van de Greenport Duin- en Bollenstreek' waarvan het meerjarenprogramma van de GOM de financiële vertaling is.

Stand per 1 januari 2018		31.627.642
Ontvangsten:		
Totaal ontvangen van de gemeenten	9.454.331	
Totaal gerealiseerde renteopbrengst	0	
Totaal opbrengst		9.454.331
sub-totaal		41.081.973
Uitgaven:		
Rijnlandroute	2.500.000	
HOV-netwerk ZHN		
Maatregelen Middengebied		
Vitalisering Greenport Duin- en Bollenstreek (GOM)	3.333.339	
Regionaal Groenprogramma	551.255	
Totaal betaald in 2018		6.384.594
Stand per 31 december 2018		34.697.379
Verantwoording		
Verantwoord op ontvangen RIF-gelden	33.042.362	
Rentcorrectie op ontvangen RIF-gelden	502.361	
		33.544.723
Rente saldo		1.152.656
Totaal		34.697.377

Verdeling per project	Bijdrage gemeenten minus uitname	rente-opbrengsten	Saldo 31-12-2018
Rijnlandroute	759.051	354.764	1.113.815
HOV-netwerk ZHN	2.561.716	218.973	2.780.689
Noordelijke ontsluiting Greenport	24.003.181	343.452	24.346.633
Vitalisering Greenport Duin- en Bollenstreek (GOM)	-2.668.465	58.181	-2.610.285
Regionaal Groenprogramma	8.889.240	177.287	9.066.526
	33.544.722	1.152.655	34.697.377

Overzicht RIF-bijdrage per gemeenten	Bijdrage t/m 2017	Bijdrage 2018	Bijdrage t/m 2018
Kaag & Braassem	3.688.650	368.865	4.057.515
Hillegom	4.301.270	430.127	4.731.397
Katwijk	17.643.370	1.764.337	19.407.707
Leiden	30.766.520	3.076.652	33.843.172
Leiderdorp	5.710.220	571.022	6.281.242
Lisse	4.095.670	409.567	4.505.237
Noordwijk	5.853.480	585.348	6.438.828
Noordwijkerhout	3.786.580	378.658	4.165.238
Oegstgeest	4.008.800	400.880	4.409.680
Teylingen	7.319.050	731.905	8.050.955
Voorschoten	5.724.200	572.420	6.296.620
Zoeterwoude	1.645.500	164.550	1.810.050
Subtotaal	94.543.310	9.454.331	103.997.641
Rentecorrectie	456.692	45.669	502.361
Totaal	95.000.002	9.500.000	104.500.002
Leiderdorp: aanvullende bijdrage RIF - 2e tranche Rijnlandroute	754.974	0	754.974
Leiden: aanvullende bijdrage RIF - 2e tranche Rijnlandroute	16.372.700	0	16.372.700
Totaal	112.127.676	9.500.000	121.627.676

1.5 Bestuur

De regio Holland Rijnland bestaat in 2018 uit de gemeenten Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude. Deze regiogemeenten worden vertegenwoordigd door de 34 leden van het Algemeen Bestuur.

In 2018 zijn de gemeenteraadsverkiezingen geweest. In aansluiting daarop is een nieuw bestuur aangetreden. Tijdens de vergadering op 4 juli is het nieuwe Algemeen Bestuur geïnstalleerd.

Het Algemeen Bestuur heeft in 2018 drie maal vergaderd. Eenmaal op 14 maart, op 4 juli en op 17 oktober. De vergadering van 19 december is geannuleerd.

Algemeen Bestuur en stemverhouding per 4 juli 2018

	gemeente	Aantal AB leden	Stem per lid	totaal
1.	Alphen aan den Rijn	3	2 x 16 stemmen 1 x 1 stem	33
2.	Hillegom	2	1 x 4,5 stemmen 1 x 4,5 stemmen	9
3.	Kaag en Braassem	2	1 x 5 stemmen 1 x 4 stemmen	9
4.	Katwijk	2	1 x 11 stemmen 1 x 10 stemmen	21
5.	Leiden	4	1 x 19 stemmen 1 x 18 stemmen 2 x 1 stem	39
6.	Leiderdorp	2	1 x 5 stemmen 1 x 4 stemmen	9
7.	Lisse	2	1 x 5 stemmen 1 x 4 stemmen	9
8.	Nieuwkoop	3	2 x 4 stemmen 1 x 1 stemmen	9
9.	Noordwijk	3	2 x 4 stemmen 1 x 1stemmen	9
10.	Noordwijkerhout	2	2 x 3 stemmen	6
11.	Oegstgeest	2	1 x 5 stemmen 1 x 4 stemmen	9
12.	Teylingen	3	1 x 6 stemmen 1 x 5 stemmen 1 x 1 stem	12
13.	Voorschoten	2	1 x 5 stemmen 1 x 4 stemmen	9
14.	Zoeterwoude	2	1 x 2 stemmen 1 x 1 stemmen	3
	Totaal			

Voor elke vergadering van het Algemeen Bestuur wordt een Portefeuillehoudersoverleg gehouden dat bestaat uit wethouders en/of burgemeesters. In deze vergaderingen wordt het Dagelijks Bestuur geadviseerd onder meer over de onderwerpen op de agenda van het Algemeen Bestuur. Het Portefeuillehoudersoverleg adviseert ook de colleges over gemeenschappelijke onderwerpen en vormt een platform voor kennisdeling. Er zijn de volgende Portefeuillehoudersoverleggen: Bestuur en Middelen, Economie, Leefomgeving (Ruimte en Verkeer & Vervoer) en Maatschappij (Sociale Agenda).

In de AB-vergadering van 4 juli is het Dagelijks Bestuur verkozen. Daarbij is er voor gekozen het Jeugdbeleid in de komende periode in een aparte portefeuille onder te brengen. De portefeuilles Bestuur en Middelen en Natuur, Landschap en Recreatie zijn samengevoegd tot één portefeuille. De reguliere vergadering van het Dagelijks Bestuur is een keer per drie weken op donderdag in het regiokantoor.

Samenstelling van het Dagelijks Bestuur per 4 juli 2018:

H.J.J. Lenferink	voorzitter en portefeuillehouder Algemeen Bestuurlijke Zaken
J.W.E. Spies	portefeuillehouder Arbeidsmarkt, Economie en Energie
N. Mol	portefeuillehouder Bestuur en Middelen, Natuur, Landschap en Recreatie
A.L. van Kempen	portefeuillehouder Verkeer en Vervoer
G. van Duin	portefeuillehouder Ruimte en Wonen
B. Wolters	portefeuillehouder Maatschappij
F.Q.A. van Trigt	portefeuillehouder Jeugd
L. Bakker	Secretaris

2 Jaarverslag Programma verantwoording

De gemeenten in Holland Rijnland willen vormen van samenwerking die gekenmerkt worden door optimale flexibiliteit, lage kosten, grotere betrokkenheid van de deelnemende gemeenten (nabijheid), georganiseerde ontmoeting en uitwisseling van kennis en ideeën en een slagvaardige en actiegerichte organisatie gericht op maatschappelijk relevante projecten. Vanuit deze wens draagt Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied.

Voor de inzet van de organisatie Holland Rijnland voor de realisatie van de Inhoudelijke Agenda zijn vijf rollen te onderscheiden:

- **Platform voor ontmoeten en netwerken, kennis en ervaringen delen:** Het organiseren van regionale afstemming van thema's die de regio aangaan en het organiseren van allerlei gelegenheden voor de veertien gemeenten om ideeën te delen, kennis uit te wisselen, belangen in te brengen en thema's te agenderen.
- **Afstemming en coördinatie van beleidskaders en uitgangspunten :** Afstemmen en coördineren van gezamenlijke beleidskaders en -uitgangspunten, waarna uitvoering lokaal of subregionaal plaatsvindt. Gemeenten zijn veelal zelf verantwoordelijk voor het opstellen van voorstellen. Holland Rijnland faciliteert en coördineert de besluitvorming op ambtelijk en bestuurlijk niveau.
- **Lobby en belangenbehartiging:** Optreden naar provincie, rijk en andere belangrijke gremia om de doelen van de regio te bereiken (via lobby en subsidiewerving). Holland Rijnland vormt hiervoor kansrijke allianties en fungeert tevens als aanspreekpunt in formele trajecten, zoals herziening van een provinciale structuurvisie.
- **Signalering nieuwe ontwikkelingen:** Het signaleren en benoemen van nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van wetgeving en maatschappelijke trends. Hieronder valt ook zicht hebben op het subsidielandschap en het signaleren van mogelijkheden voor cofinanciering.
- **Uitvoering programma's, taken en opdrachten:** Voor een aantal specifieke opgaven voert Holland Rijnland concrete taken uit: onder meer de Urgentiecommissie Woonruimteverdeling, Opdrachtgeverschap Jeugdhulp en het Regionaal Bureau Leerplicht.

In dit hoofdstuk staan acht programma's beschreven:

- De Inhoudelijke Agenda;
- Regionaal Bureau Leerplicht;
- Overige uitvoerende taken: woonruimte verdeling, verkeer en vervoer;
- TWO Jeugdhulp;
- Cofinanciering;
- Frictie en transitiekosten;
- Algemene dekkingsmiddelen en overhead.

Naar programma		Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
1 Inhoudelijke agenda	Lasten	1.741.262	960.421	2.701.683	3.084.130	-382.447
	Baten	-160.307	-890.428	-1.050.735	-1.675.043	624.308
Saldo		1.580.955	69.993	1.650.948	1.409.086	241.862
2 Regionaal bureau leerplicht	Lasten	1.575.524	110.350	1.685.874	1.565.698	120.176
	Baten	-810.400	-135.314	-945.714	-951.977	6.263
Saldo		765.124	-24.964	740.160	613.721	126.439
3 Uitv. Woonruimteverd, verkeer vervoer	Lasten	1.576.702	-	1.576.702	1.496.628	80.074
	Baten	-828.256	-	-828.256	-954.790	126.534
Saldo		748.446	-	748.446	541.838	206.608
4 TWO Jeughulp	Lasten	1.903.128	-	1.903.128	1.470.707	432.421
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		1.903.128	-	1.903.128	1.470.707	432.421
5 Cofinanciering	Lasten	271.991	-	271.991	351.788	-79.797
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		271.991	-	271.991	351.788	-79.797
6 Fricie en transitiekosten	Lasten	258.297	-99.014	159.283	125.201	34.082
	Baten	-	-	-	24.232	-24.232
Saldo		258.297	-99.014	159.283	149.433	9.850
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	-	-	-	-	-
	Baten	-7.749.721	-	-7.749.721	-7.749.717	-4
Saldo		-7.749.721	-	-7.749.721	-7.749.717	-4
Overhead	Lasten	2.221.780	-	2.221.780	3.026.072	-804.292
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		2.221.780	-	2.221.780	3.026.072	-804.292
Resultaat	Lasten	-	123.978	123.978	-	123.978
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		-	123.978	123.978	-	123.978
Totaal lasten		9.548.684	1.095.735	10.644.419	11.120.221	-475.802
Totaal baten		-9.548.684	-1.025.742	-10.574.426	-11.307.294	732.868
Saldo van baten en lasten		-	69.993	69.993	-187.073	257.066
Storting in reserves		-	-	-	-	-

Naar programma		Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Onttrekking uit reserves		-	-69.993	-69.993	-69.993	-
Saldo reserveringen		-	-69.993	-69.993	-69.993	-
Resultaat		-	-	-	-257.066	257.066

2.1 Inhoudelijke Agenda

De ambities van Holland Rijnland zijn beschreven in de Inhoudelijke Agenda, een strategische agenda voor de gemeenten van Holland Rijnland (vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 16 december 2015).

De Strategische Eenheid van Holland Rijnland voert de ambities en daarbij behorende taken uit in samenwerking met de deelnemende gemeenten, maatschappelijke partners en ondernemers. Thema's binnen de Inhoudelijke Agenda zijn Economie, Leefomgeving en Maatschappij.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Economie

Naar aanleiding van een verzoek van de provincie Zuid-Holland heeft het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland de procesregie op zich genomen om op basis van subregionale analyses en keuzes tot regionale strategieën te komen voor kantoren- en bedrijfslocaties.

De partijen van het Energieakkoord Holland Rijnland uit 2017 zijn in 2018 met programmatische ondersteuning vanuit de Strategische Eenheid voortvarend aan de slag gegaan met de uitvoering ervan. Met de gekozen uitvoeringslijnen is er een basis gelegd voor een nog op te stellen Regionale Energiestrategie (RES). Voor het stimuleren van energiebesparing en zon op daken is er samenwerking gezocht met onder andere woningbouwcorporaties en bedrijven. Er is een regionale aanzet gedaan voor het opstellen van lokale warmtevisies. In samenspraak met stakeholders en gemeenteraden zijn er zoekrichtingen verkend voor ruimte voor meer grootschalige duurzame energieopwekking. Er is een convenant afgesloten met Liander voor aardgasvrij bouwen. Ook is er een prognose gemaakt van benodigde laadinfrastructuur in de regio.

Leefomgeving

Holland Rijnland heeft zich ook in 2018 ingezet voor het realiseren en in stand houden van een aantrekkelijke en vitale woon- en leefomgeving. In 2018 is de Regionale Woonagenda vastgesteld en een bijbehorende uitvoeringsagenda opgesteld. Mede door een actieve lobby zijn deze aanvaard door de provincie Zuid-Holland. Hiermee kunnen we de procedures voor de realisatie van woningbouwplannen versnellen.

Voor het Regionaal Groenprogramma Holland Rijnland is in 2018 invulling gegeven aan Uitvoeringsovereenkomsten van verschillende clusters van gemeenten. Het opknappen en restaureren van park Duivenvoorde als onderdeel van de overeenkomst Duin, Horst en Weide is afgerond en in Duin-Bollenstreek is het project bloeiende bermes Hillegom afgerond. Met deze beide projecten is een bedrag van circa € 500.000 gemoeid. Daarnaast zijn enkele minder omvangrijke projecten afgerond. Er is met succes gelobbyd om het Hollands Plassengebied een plek te geven in de provinciale visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving. Dit is de basis voor ondersteuning door de provincie voor het versterken van dit voor waterrecreatie interessante gebied.

De gemeenten in Holland Rijnland zijn tot een gezamenlijke keuze gekomen voor een voorkeursvariant voor de 'Duinpolderweg.' Deze variant is uiteindelijk ook door het bevoegd gezag gekozen. Dit brengt realisatie van deze verbindingen weer een stapje dichterbij en dit vergroot de bereikbaarheid van de Duin- en Bollenstreek. Daarnaast zijn we in 2018 in samenwerking met de regio Midden Holland en de provincie Zuid Holland gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe OV-concessie. Naast verzameling en analyse van feiten over de behoefte aan en gebruik van OV, zijn mogelijkheden tot integratie met het doelgroepenvervoer onderzocht.

Maatschappij

Holland Rijnland heeft zich in 2018 actief inzet gepleegd op de lobby bij het Rijk en de Tweede Kamer om meer budget voor de jeugdhulp te krijgen. De aanvraag van Holland Rijnland om een transformatiebudget van € 3,4 miljoen voor 2018-2021 is inmiddels door het ministerie van VWS toegekend en krijgt vanaf 2019 uitvoering binnen de regio. Verder stond 2018 in het teken van de start van het regionaal Beleidsteam Jeugd bestaande uit beleidsmedewerkers van gemeenten. Doel van dit team is om - samen met de TWO Jeugdhulp - uitvoering te geven aan de gezamenlijke regionale opgaven uit het Sturingsplan Jeugdhulp 2018-2019.

In voorbereiding op decentralisatie van de maatschappelijke zorg vervulde Holland Rijnland - naast een ondersteunende rol - een trekkersrol voor het onderwerp huisvesting. In 2018 is het proces gestart om per 1 juli 2019 een nieuwe huisvestingsverordening voor Holland Rijnland vast te stellen, waarbij er extra aandacht is voor doelgroepen die niet zelfstandig in woonruimte kunnen voorzien of ondersteuning nodig hebben bij het wonen.

Hiernaast werkten wij in 2018 ook aan diverse lopende maatschappelijke thema's: zorg, cultuur, doelgroepenvervoer, inclusieve arbeidsmarkt en de aanpak van laaggeletterdheid. Voor deze laatste twee thema's heeft Holland Rijnland subsidies verworven van de ministeries van SZW en OCW, namelijk banenimpuls kwetsbare jongeren Pro/VSO en Tel Mee met Taal.

Wat heeft dat gekost?

Er is minder uitgegeven dan begroot. Grotendeels komt dit door een onderschrijding in uren. Een deel van deze onderschrijding uit zich in meer geschreven uren op het programma Overhead.

Ook is er een onderbesteding op het Energieakkoord van € 180.589. Dit gaat om minder uitgaven op het budget, dat voor het energieprogramma buiten de reguliere begroting van Holland Rijnland om, door de deelnemende partijen bijeengebracht is. De bijdrage vanuit het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland in uren (kosten werkorganisatie) en budget is wel volledig benut. Het PHO+ Energie heeft voorgesteld het overschot uit 2018 over te hevelen naar 2019. Het overschot is ontstaan doordat de voorbereidingstijd voor de verschillende uitvoeringslijnen van het energieprogramma langer was dan voorzien in 2017. Het uitvoeringsprogramma 2019 is inmiddels vastgesteld.

In 2018 liepen de inkomsten en uitgaven van het Regionaal Groenprogramma niet via het RIF, maar over de exploitatie € 551.255.

In 2018 is het scholingsfonds van start gegaan, daarbij voorgesteld dat de kosten die daarvoor gemaakt zijn worden gedekt door de reserve onderwijsarbeidsmarkt. Bij resultaatbestemming wordt voorgesteld de gemaakte kosten van € 25.531 uit deze reserve te onttrekken.

€ 156.060 voor Zuidvleugel Zichtbaar Groener is beschikbaar gesteld voor de stichting Landschapsfonds Holland Rijnland. Hiermee wordt door middel van vouchers en een prijsvraag bijgedragen worden aan landschapselementen en aan het beheer van boerenlandpaden. Bij resultaatbestemming wordt voorgesteld dit te dekken uit de reserve natuurlijke landschappen en elementen.

1 Inhoudelijke agenda	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Directe kosten	647.297	960.421	1.607.718	2.017.457	-409.739
Kosten werkorganisatie	1.093.965	-	1.093.965	1.066.672	27.293
Lasten	1.741.262	960.421	2.701.683	3.084.130	-382.447
Directe baten	-160.307	-890.428	-1.050.735	-1.675.043	624.308
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-160.307	-890.428	-1.050.735	-1.675.043	624.308
Saldo van baten en lasten	1.580.955	69.993	1.650.948	1.409.086	241.862
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-69.993	-69.993	-69.993	-
Saldo reserveringen	-	-69.993	-69.993	-69.993	-
Resultaat	1.580.955	-	1.580.955	1.339.093	241.862

2.2 Regionaal Bureau Leerplicht

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs en moeten de kans krijgen zich te ontwikkelen om een positieve basis te leggen voor hun toekomst. Door zich te ontplooiën en onderwijs te volgen, worden zij toegerust om deel te nemen aan de samenleving en vergroten zij de kans op een arbeidsplek die aansluit bij hun talenten en interesses.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) voert voor elf gemeenten in de regio de leerplicht en RMC-taken uit. In 2018 waren dit er – met Noordwijkerhout - twaalf. Het regionaal uitvoeren van deze taken heeft vele voordelen, zoals eenduidig beleid, een hogere kwaliteit, efficiency en schaalvoordelen, en makkelijk samenwerken met andere regionaal georganiseerde partners zoals scholen.

De missie van het RBL is het waarborgen van het recht op onderwijs van 5- tot 23-jarigen. Deze missie komt als hoofddoelstelling terug in het "Beleidsplan Leerplicht en RMC 2018-2022" dat gemeenten hebben vastgesteld: *alle jongeren tussen de 5 en 23 jaar die daartoe in staat zijn, volgen onderwijs tot zij een startkwalificatie hebben behaald*. Wanneer het recht op onderwijs in het gedrang komt – bijvoorbeeld door een gebrek aan aanbod – heeft het RBL een belangrijke signaalfunctie.

In 2018 heeft het RBL deze missie verder uitgewerkt in drie concrete doelstellingen:

We gaan voor minder schoolverzuim

We zoeken de best passende oplossing als schoolgang niet lukt en richten ons op het tegengaan van verzuimrecidive.

We gaan voor minder thuiszitten

In de breedste zin van het woord: ook bij geoorloofde afwezigheid ('risico-leerling' of vrijstelling) zoeken wij mogelijkheden voor onderwijs.

We gaan voor minder voortijdig schooluitval

Ons doel is dat elke jongere die het kan, een startkwalificatie behaalt. Als dit echt niet lukt, gaan we voor een zinvolle dagbesteding, in nauwe samenwerking met netwerkpartners.

In haar eigen jaarverslag over schooljaar 2017/2018 rapporteert het RBL uitgebreid over haar taken en geboekte resultaten voor wat betreft bovenstaande doelstellingen.

Wat heeft dat gekost?

Het RBL heeft in 2018 minder uitgegeven dan begroot. Hier ligt een drietal verklaringen aan ten grondslag. Ten eerste is – als gevolg van veranderende regelgeving – een belangrijk deel van de loonkosten toegekend aan het programma Overhead. Dit betreft bijvoorbeeld de gewerkte uren van de leerling-administratie en de applicatiebeheerder. In 2019 worden deze uren weer toegekend aan de RBL-kostenplaats omdat hier sprake is van een directe bijdrage aan het primaire proces. Ten tweede is gedurende 2018 sprake geweest van een tijdelijk lagere bezetting dan de formatie. Dit komt onder andere door tijdelijke vacatureruimte en een interne detachering. De 'Leidse VSV-subsidie' is niet volledig uitgenut, en zal lopende 2019 worden afgerekend.

2 Regionaal bureau leerplicht	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Directe kosten	25.326	110.350	135.676	101.533	34.143
Kosten werkorganisatie	1.550.198	-	1.550.198	1.464.165	86.033
Lasten	1.575.524	110.350	1.685.874	1.565.698	120.176
Directe baten	-810.400	-135.314	-945.714	-951.977	6.263
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-810.400	-135.314	-945.714	-951.977	6.263
Saldo van baten en lasten	765.124	-24.964	740.160	613.721	126.439
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	765.124	-24.964	740.160	613.721	126.439

2.3 Overige uitvoerende taken: woonruimte, verkeer en vervoer

Naast het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) en de TWO Jeugdhulp, heeft Holland Rijnland nog een aantal andere uitvoerende taken. Het gaat hierbij om de urgentieverlening bij woonruimteverdeling, het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV), de coördinatie van de subsidieaanvragen Provinciale Subsidieregeling Mobiliteit (PSM) en het Regionaal Project Verkeersveiligheid. Bij deze laatste taak is het doel om door gedragsbeïnvloeding (voorlichting, educatie en handhaving) het aantal verkeerslachtoffers terug te dringen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Holland Rijnland verzorgt het secretariaat van de Regionale Urgentiecommissie Woonruimteverdeling. In 2018 zijn er 387 urgentieverzoeken en 319 vragen voor stadsvernieuwingsurgentie behandeld. Daarnaast zijn bezwaarprocedures voor rechtbank en Raad van State afgehandeld, is voorlichting

gegeven aan intakers bij woningcorporaties en is bijgedragen aan de nieuwe regionale huisvestingsverordening.

Om optimaal gebruik te maken van Provinciale subsidieregeling mobiliteit coördineerde Holland Rijnland de subsidieaanvragen voor regionale infrastructurele projecten én voor projecten Duurzaam Veilig. We faciliteerden de projectleiders die lokaal de acties rondom verkeerseducatie begeleidden.

Met de coördinatie van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer boden we een openbaar vervoerssysteem van deur tot deur dat goedkoper is dan de reguliere taxi's en dat bovendien toegankelijk is voor minder mobiele reizigers. Holland Rijnland toetste de afspraken uit het programma van eisen en verzorgde de afstemming tussen vervoerders en gebruikersgroepen.

Wat heeft dat gekost?

De onderbesteding in het programma Overige Uitvoerende taken, wordt vooral verklaard door twee zaken op het onderdeel woonruimte. Op de eerste plaats is er een medewerker vertrokken die vooral belast was met bezwaren inzake woningtoewijzing. Op de tweede plaats is een deel van de begrote loonkosten toegekend aan het programma Overhead.

3 Uitv. Woonruimteverd, verkeer vervoer	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Directe kosten	1.182.197	-	1.182.197	1.228.036	-45.839
Kosten werkorganisatie	394.505	-	394.505	268.591	125.914
Lasten	1.576.702	-	1.576.702	1.496.628	80.074
Directe baten	-828.256	-	-828.256	-954.790	126.534
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-828.256	-	-828.256	-954.790	126.534
Saldo van baten en lasten	748.446	-	748.446	541.838	206.608
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	748.446	-	748.446	541.838	206.608

2.4 TWO Jeugdhulp

De transformatie van de jeugdhulp begint na jaar langzaam maar zeker contouren te krijgen. De jarenlange ervaring in de samenwerking op het gebied van jeugd binnen Holland Rijnland helpt hierbij. Ook het vormgeven van het opdrachtgeverschap is een proces van ontwikkeling. De dienstverleningsovereenkomst Jeugdhulp tussen de gemeenten en Holland Rijnland is hiervoor in 2018 geëvalueerd. Besloten is om de inzet van de TWO Jeugdhulp onverminderd voort te zetten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Het jaar 2018 heeft vooral in het teken gestaan van de transformatie van het jeugdhulpstelsel en de verantwoordelijkheid van de gemeenten daarin. Daarom hebben de gemeenten in Holland Rijnland een Beleidsteam Jeugd in het leven geroepen. Samen met het beleidsteam zijn we in staat gebleken om meer richting te geven aan de transformatie. Niettemin geldt voor enkele gemeenten dat zij nog onvoldoende perspectief hebben op de gewenste ontwikkelingen binnen de jeugdhulp en wordt door hen daarom naarstig gezocht naar alternatieven. De TWO Jeugdhulp biedt ondersteuning in die zoektocht naar versnelling van de transformatie.

Het gezamenlijk opdrachtgeverschap betreft het proces van en rondom de contractering van de jeugdhulp, waarbij permanente verbetering van het opdrachtgeverschap van de samenwerkende gemeenten en transformatie centraal staat. Het gezamenlijk opdrachtgeverschap heeft als basis dat de administratie wordt beperkt tot hoogst noodzakelijk en dat er wordt samengewerkt in een vorm van partnerschap met de jeugdhulpaanbieders. Het vraagt van de gemeenten en instellingen onverminderd een grote inspanning om het veranderingsproces dat bij die transformatie hoort vorm te geven. Het instrumentarium dat hiervoor door de TWO Jeugdhulp namens de gemeenten wordt ingezet - en in 2018 verder ontwikkeld is - voorziet in een breed scala aan ondersteunende mogelijkheden hiervoor.

Naast het verzorgen van de rapportages over het gebruik van Jeugdhulp heeft de TWO Jeugdhulp in 2018 met name uitvoering gegeven aan de volgende zaken:

- **Bekostiging:** De monitoring en evaluatie bekostiging GGZ en de opzet en besluitvorming rond het bekostigingsplan Verblijf (LVB-aanbieders) en Ambulante jeugdhulp.
- **Financiën:** Op het gebied van financiën is aandacht uitgegaan naar het opstellen en de besluitvorming rond de Begroting Jeugdhulp 2019, de Meerjarenbegroting Jeugdhulp 2020-2023, de Verantwoording en afrekening Jeugdhulp 2017, een voorstel voor aanpassing van de risicoverevening (financiële solidariteit) en de tussenevaluatie (financieel) van het Tijdelijk Fonds Jeugdhulp.
- **Contractering:** de belangrijkste activiteiten op dit gebied waren het voeren van het contractmanagement met de jeugdhulpaanbieders, het vaststellen van de tarieven en de maximale bestedingsruimten voor de jeugdhulpaanbieders in 2019, het actualiseren van de resultaatovereenkomsten Ambulant, Verblijf en Jeugd- en Opvoedhulp en het inrichten en faciliteren van het inkoopproces Jeugdhulp 2020.

Wat heeft dat gekost?

Er is een afwijking te zien op het niveau 'directe kosten' en 'kosten werkorganisatie'. Een deel van de inhuur (waaronder de jeugdbeschermingstafel) is geboekt onder de directe kosten. Daarnaast worden conform de BBV notitie Overhead, de kosten overhead gepresenteerd onder overhead. Deze worden

onder de tabel hieronder gepresenteerd. Specifiek voor de TWO is samen met de overhead sprake van een overschrijding van €7.077,-.

4 TWO Jeughulp	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Directe kosten	526.911	-	526.911	831.673	-304.762
Kosten werkorganisatie	1.376.217	-	1.376.217	639.034	737.183
Lasten	1.903.128	-	1.903.128	1.470.707	432.421
Directe baten	-	-	-	-	-
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	1.903.128	-	1.903.128	1.470.707	432.421
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	1.903.128	-	1.903.128	1.470.707	432.421

Overhead (TWO specifiek)	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Lasten	-	-	-	439.499	-439.499
Saldo TWO inclusief overhead	-	-	-	439.499	-7.078

2.5 Cofinanciering

In 2016 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met het Cofinancieringsfonds Holland Rijnland. Het fonds is bedoeld voor bovengemeentelijke initiatieven uit de regio die een innovatief karakter hebben en een bijdrage leveren aan het realiseren van de opgaven uit de Inhoudelijke Agenda 2016 – 2020 (Maatschappij, Economie en Leefomgeving) van Holland Rijnland. Vanaf de instelling van het fonds heeft het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland met advies van het Portefeuillehoudersoverleg besloten om aan tien initiatieven een financiële bijdrage te verstrekken. De bijdrage kan binnen een bepaald jaar worden uitgekeerd, maar loopt soms ook over meerdere jaren.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 zijn de volgende projecten ondersteund:

- Instrumentation for Space (LiS)
- Nationaal Park Hollandse Duinen
- Labs2Meet
- EUPLANTCROPP
- Grenzeloos actief
- Topsurf
- Versterking techniekonderwijs Holland Rijnland (technolab)

Wat heeft dat gekost?

Er zijn geen bijzonderheden. Bij resultaatbestemming wordt voorgesteld de overschrijding op het budget te dekken uit de reserve Cofinanciering.

5 Cofinanciering	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Directe kosten	271.991	-	271.991	351.788	-79.797
Kosten werkorganisatie	-	-	-	-	-
Lasten	271.991	-	271.991	351.788	-79.797
Directe baten	-	-	-	-	-
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	271.991	-	271.991	351.788	-79.797
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	271.991	-	271.991	351.788	-79.797

2.6 Frictie- en transitiekosten

Door de Inhoudelijke Agenda 2016-2020, de daarmee verband houdende herprofilering van de organisatie en de hosting zijn tien medewerkers boventallig geraakt. De salariskosten van deze medewerkers zijn ondergebracht in het programma Frictie- en Transitiekosten .

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Door intensieve begeleiding door de secretaris-directeur zijn we erin geslaagd het aantal boventalligen van de reorganisatie #Kracht15 terug te brengen tot één medewerker.

Wat heeft dat gekost?

6 Frictie en transitiekosten	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Directe kosten	-	28.580	28.580	4.502	24.078
Kosten werkorganisatie	258.297	-127.594	130.703	120.699	10.004
Lasten	258.297	-99.014	159.283	125.201	34.082
Directe baten	-	-	-	24.232	-24.232
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	24.232	-24.232
Saldo van baten en lasten	258.297	-99.014	159.283	149.433	9.850
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	258.297	-99.014	159.283	149.433	9.850

2.7 Algemene dekkingsmiddelen en Overhead

2.7.1 Algemene dekkingsmiddelen

De middelen die Holland Rijnland ontvangt vanuit de deelnemende gemeenten zijn opgenomen in het programma Algemene Dekkingsmiddelen. De bijdrage van de gemeenten bestaan uit:

- Een regulier deel;
- De bijdrage voor de TWO Jeugdhulp;
- De bijdrage voor frictie- en transitie.

Overige inkomsten van bijvoorbeeld de provincie of de bijdrage voor het RIF, zijn opgenomen in de desbetreffende paragraaf van de jaarstukken.

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Directe kosten	-	-	-	-	-
Kosten werkorganisatie	-	-	-	-	-
Lasten	-	-	-	-	-
Directe baten	-	-	-	-	-
Bijdragen gemeenten	-7.749.721	-	-7.749.721	-7.749.717	-4
Baten	-7.749.721	-	-7.749.721	-7.749.717	-4
Saldo van baten en lasten	-7.749.721	-	-7.749.721	-7.749.717	-4
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	-7.749.721	-	-7.749.721	-7.749.717	-4

2.7.2 Overhead

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt overhead gedefinieerd als “alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces”.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Als het personeel betreft, behoren binnen Holland Rijnland tot de overhead:

- Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch)
- Control, informatie- en beveiligingsbeleid
- Interne en externe communicatie
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning
- Documentatie en informatieverstrekking (DIV) (inclusief expertiseontwikkeling en advies over de procesinrichting)
- Managementondersteuning primair proces

Binnen het programma zijn onder meer bestuurlijke overleggen gefaciliteerd, themacafés en regiomiddagen georganiseerd en is een slag gemaakt in de verbetering van de P&C-cyclus. Een manager of leidinggevende drukt volledig op het programma Overhead, ongeacht of deze voor een deel van zijn tijd ook inhoudelijke taken vervuld. Voor de leidinggevenden van Holland Rijnland geldt dat zij voor een belangrijk deel van hun tijd inhoudelijke taken vervullen. Andere overheadtaken, zoals HRM en ICT, worden door Servicepunt71 uitgevoerd. De bijdrage aan Servicepunt71 voor het leveren van de bedrijfsvoering wordt eveneens weergegeven in dit programma. Naast deze behoren ook tot de overhead:

- de kosten voor de huisvesting om de algemene taken van de eigen organisatie uit te voeren;
- de verzekeringskosten en opleidingskosten voor personeel;
- de bijdrage aan een verbonden partij, voor zover deze verbonden partij werkzaam is voor het taakveld 0.4 Overhead.

Wat heeft dat gekost?

Een deel van de uren die vòòr 2018 geschreven werden onder de Inhoudelijke Agenda en het programma Overige uitvoerende taken, onderdeel woonruimte, staan sinds dit jaar op het programma overhead. Daarnaast wordt de overschrijding op kosten werkorganisatie veroorzaakt door de kosten BTW 2017 op de dienstverleningsovereenkomst met het Servicepunt71 (deze is vorig jaar als nog te betalen opgenomen, echter is pas in 2018 betaald).

Niet begroot, wel gerealiseerd zijn de kosten Overhead specifiek voor TWO Jeugdhulp. Deze dragen ook voor een groot deel bij aan de overschrijding (€439k). De begroting van deze kosten was opgenomen onder het programma TWO Jeugdhulp.

Binnen het programma overhead staat ook het budget voor de accountantskosten. Dat budget is dit jaar overschreden met circa €40.700. Er is een aantal redenen voor de overschrijding:

- In tegenstelling tot vorig jaar, is nu naast de gehele controle 2017, ook het voorschot controle jaarrekening 2018 opgenomen;
- De controle van de jaarrekening 2017 heeft meerwerk met zich meegebracht;

- Er zijn kosten gemaakt om de P&C-cyclus duurzaam en meerjarig te verbeteren.

Overhead	Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Directe kosten	207.362	-	207.362	218.396	-11.034
Kosten werkorganisatie	2.014.418	-	2.014.418	2.807.676	-793.258
Lasten	2.221.780	-	2.221.780	3.026.072	-804.292
Directe baten	-	-	-	-	-
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	2.221.780	-	2.221.780	3.026.072	-804.292
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	2.221.780	-	2.221.780	3.026.072	-804.292

3 Jaarverslag Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De deelnemende gemeenten zijn op grond van de gemeenschappelijke regeling geheel gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiële situatie bij het samenwerkingsorgaan en voor mogelijke tekorten of financiële tegenvallers. Dit betekent dat Holland Rijnland geen weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit hoeft te hebben (zie kader). Het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland heeft wel een algemene reserve die eventueel kan worden ingezet bij eventuele risico's die zich voordoen.

De deelnemende gemeenten worden minimaal driemaal per jaar geïnformeerd over het verloop van de begroting van Holland Rijnland door middel van de begroting, de Tussentijdse rapportage (Turap) en de jaarrekening. Indien aan de orde wordt het AB door het DB geïnformeerd over tussentijdse wijzigingen. Eventuele risico's worden zo spoedig mogelijk gemeld. De gemeenten worden in staat geacht op basis van deze informatie voldoende voorzieningen in de eigen begroting te treffen. Deze eventuele risico's kunnen betrokken worden in het geheel van de door de gemeente gelopen risico's. Uit dit oogpunt is er geen afzonderlijke risicoreserve bij de gemeenschappelijke regeling aangehouden.

Weerstandsvermogen

Het vermogen van Holland Rijnland om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Risico's

Onder risico's worden verstaan alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Risico's uit reguliere bedrijfsvoering

Elke organisatie kent risico's uit reguliere bedrijfsvoering, zo ook Holland Rijnland. Oorzaken hiervan kunnen gelegen zijn in onder meer:

- Debiteurenbeheer
- Subsidiestromen derden
- Personeelskosten
- Ziektekosten
- Automatisering / datalek

Er zijn processen ingericht om deze risico's zoveel als mogelijk te beperken. De maximale omvang van eventueel optredende risico's worden geraamd op € 100.000 (afgerond), zijnde 1% van de begrote lasten.

Financiële kengetallen

Het BBV schrijft voor dat met ingang van het jaar 2016 enkele kengetallen in de jaarrekening worden opgenomen die kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie. Deze kengetallen staan in onderstaande tabel.

Jaarverslag	Verloop van de kengetallen		
	Jaarrekening 2017	Begr. 2018	Jaarrekening 2018
Kengetallen:			
Netto schuldquote	-4,9%	-1,9%	-6,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-4,9%	-1,9%	-6,4%
Solvabiliteitsratio	1,3%	0,9%	1,5%
Structurele exploitatieruimte	1,4%	-0,2%	-0,5%
Grondexploitatie ruimte	nvt	nvt	nvt
Belastingscapaciteit	nvt	nvt	nvt

Netto schuldquote: De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De quote is negatief. Dit betekent dat de eigen middelen hoger zijn dan de schuldenlast.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen: Holland Rijnland leent geen gelden uit. Derhalve is deze schuldquote gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio: Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie of gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het getal geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (reserves) en de schulden. Holland Rijnland heeft slechts een beperkt algemene reserve en bestemmingsreserves. Vandaar dat dit getal zeer laag is.

Structurele exploitatieruimte: Holland Rijnland wordt grotendeels gefinancierd door de deelnemende gemeenten. In die zin is er geen sprake van structurele exploitatieruimte. Daarnaast ontvangt Holland Rijnland subsidies van de provincie Zuid Holland en worden reserves ingezet voor incidentele lasten. Hierdoor ontstaat een beperkt negatieve ratio ruimte.

Onderstaande tabel toont een normering waartegen de diverse ratio's kunnen worden afgezet.

Kengetallen:	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 100%	100% > < 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100%	100% > < 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	30% > < 50%	< 30%
Structurele exploitatieruimte	> 0,6%	0% > < 0,6%	0%
Grondexploitatie ruimte		geen	
Belastingscapaciteit	< 100%	100% > < 120%	> 120%

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het enige kapitaalgoed dat het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland in bezit heeft is de inventaris, bestaande uit meubilair en automatiseringstoepassingen. Op deze zaken wordt afgeschreven. Het orgaan beschikt niet over (egalisatie-)reserves voor vervangingen. Kleine aanschaffingen vinden

binnen de begroting plaats, grote vervangingen vergen een extra krediet waarvoor een voorstel wordt gedaan aan het Algemeen Bestuur.

3.3 Financiering

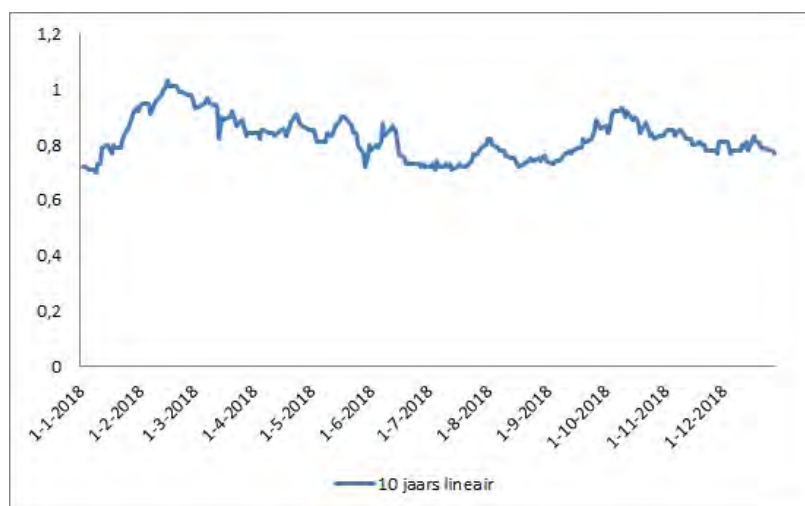
Inleiding

In de paragraaf financiering lichten we de ontwikkelingen en beleidskeuzes toe voor 2018 in een onderdeel "algemene ontwikkelingen" en een onderdeel "ontwikkelingen Holland Rijnland". Onder de "algemene ontwikkelingen" komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen van de wet- en regelgeving aan de orde. De "ontwikkelingen Holland Rijnland" richten zich specifiek op de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en de financiering van Holland Rijnland.

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

De gemiddelde kapitaalmarktrente (= langlopende financiering) voor rentevaste en lineaire leningen met een looptijd van tien jaar is over 2018 uitgekomen op 0,83 %. In 2017 was de gemiddelde rente 0,73 %. De renteontwikkeling in 2018 laat een fluctuerend beeld zien zonder een echt duidelijke trendmatige daling of stijging van de rente.

De rente op de geldmarkt (= kortlopende financiering) wordt voornamelijk bepaald door het rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB gebruikt de rentestand om te sturen op de inflatie. Het belangrijkste tarief van de ECB is de herfinancieringsrente. De herfinancieringsrente is in 2018 niet aangepast (0%). De depositorente die de ECB hanteert is voor de geldmarkt de ondergrens. De depositorente is in 2018 niet aangepast (-0,4%). De rentetarieven op kasgeldleningen met de looptijd van één maand waren in 2018 stabiel op een laag niveau. Gedurende het gehele jaar was er sprake van een negatieve rente.

Ontwikkelingen Holland Rijnland

Beleidsverantwoording treasury

De exploitatietekorten van het samenwerkingsorgaan worden gefinancierd door de veertien deelnemende gemeenten. Op basis van de vastgestelde begroting wordt de geraamde gemeentelijke bijdrage als voorschot in rekening gebracht in de maand december van het lopende begrotingsjaar.

Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt de definitieve bijdrage over het betreffende jaar vastgesteld. Tot 2017 was de gedraglijn dat het jaarrekeningresultaat zo spoedig mogelijk na vaststelling van de jaarstukken werd verrekend met de gemeenten. Bij de vaststelling van de jaarstukken 2017 is besloten tot het instellen van een algemene reserve. Het rekeningresultaat wordt verrekend met deze algemene reserve tenzij het algemeen bestuur anders besluit. Daarnaast zijn er geldstromen van ministeries en provincie waarvan de bedragen worden doorgegeven naar de betreffende instanties.

De treasury-functie binnen Holland Rijnland dient uitsluitend de publieke taak. Holland Rijnland heeft momenteel geen externe langlopende en kortlopende financieringsmiddelen in portefeuille. Wel heeft Holland Rijnland een beperkte kredietfaciliteit op de rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Eventuele positieve saldi op de rekening courant worden afgestort in 's Rijks Schatkist.

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende schuld, over drie maanden gezien, is voor gemeenschappelijke regelingen gelimiteerd op 8,2% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de kasgeldlimiet in 2018 weergegeven:

Omschrijving	Gemiddelde netto vlottende schuld	Kasgeldlimiet	Ruimte (=+) of Overschrijding
eerste kwartaal 2018	-47.514.542	782.992	48.297.534
tweede kwartaal 2018	-54.562.434	782.992	55.345.426
derde kwartaal 2018	-55.761.532	782.992	56.544.524
vierde kwartaal 2018	-63.919.623	782.992	64.702.615

In 2018 overschreden we de kasgeldlimiet niet.

Renterisiconorm

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de renterisiconorm in 2018 weergegeven:

Omschrijving	2017	2018
Begrotingstotaal	9.596.080	9.548.684
Wettelijk percentage	20%	20%
Renterisiconorm	1.919.216	1.909.737
Bedrag waarover renterisico wordt gelopen (aflossingen)	0	0
Ruimte onder renterisiconorm	1.919.216	1.909.737

Holland Rijnland heeft geen lopende langlopende leningen. Als gevolg hiervan loopt Holland Rijnland geen renterisico op herfinancieringen en voldoen we aan de renterisiconorm.

Schatkistbankieren

Holland Rijnland heeft over 2018 positieve banksaldi gehad. Gedurende 2018 is regelmatig geld afgestort in 's Rijks schatkist om binnen de gestelde doelmatigheidsdrempel te blijven.

Conform de vereisten in het BBV (art 52c) is in de toelichting op de balans het drempelbedrag vermeld en, per kwartaal, het bedrag aan middelen dat Holland Rijnland buiten 's Rijks schatkist heeft aangehouden.

3.4 Bedrijfsvoering

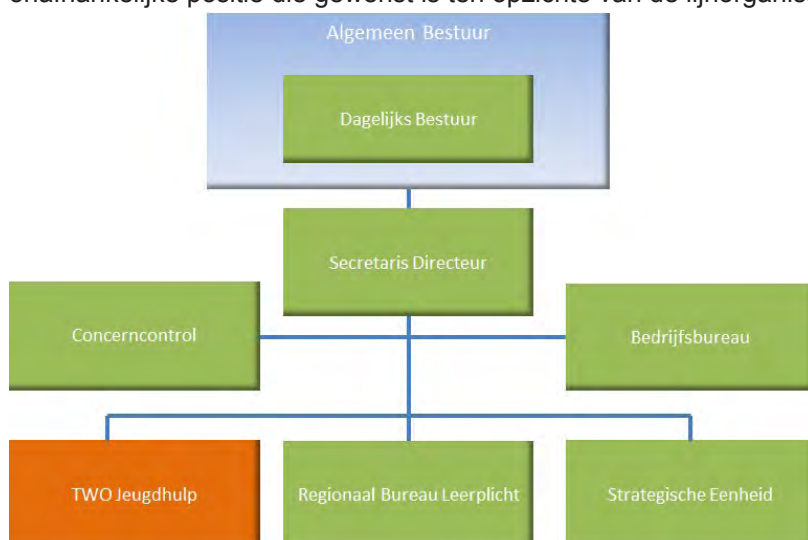
Organisatie Holland Rijnland

De organisatie bestaat uit de volgende organisatieonderdelen):

- Strategische eenheid
- Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)
- Bedrijfsbureau (inclusief Urgentiecommissie, Verkeersveiligheid, Regiotaxi en DIV)
- TWO Jeugdhulp

De bedrijfsvoeringstaken ICT, HRM, facilitaire zaken, financiën, juridische zaken en inkoop worden uitgevoerd door Servicepunt 71

De leiding van de organisatie ligt bij de secretaris-directeur. Concerncontrol adviseert de secretaris-directeur maar is een zelfstandige functie die uit de lijnorganisatie is gehaald vanwege de onafhankelijke positie die gewenst is ten opzichte van de lijnorganisatieonderdelen.

Personele zaken

Organisatieontwikkeling staat nog steeds hoog op de agenda. Het in 2017 vastgestelde opleidingsbeleid wordt vertaald in per jaar opgestelde opleidingsplannen. Verplichte opleidingen zoals voor de leerplichtambtenaren en de medewerkers in de bedrijfshulpverlening vormen een belangrijk onderdeel daarvan. Daarnaast wordt ruimte geboden aan individuele ontwikkelwensen. Van het beschikbare opleidingsbudget is in 2018 ongeveer tweederde besteed.

In 2018 zijn de arbeidsvoorwaarden aangepast en geharmoniseerd met die van de Leidse regio. Aanpassingen betroffen de bedrijfshulpverlening, het stagebeleid en het beleid voor de tegemoetkoming in opleidingskosten en de daarbij behorende terugbetalingsverplichtingen.

Het ziekteverzuimcijfer is gestegen van 4,6 % in 2017 naar 5,1 % in 2018 en blijft daarmee nog net onder het gemiddelde van 5,3% bij de overheid of in gemeenten. De stijging is grotendeels te verklaren door een verdubbeling van het gemiddeld aantal ziektedagen bij langdurig (6 weken tot een 1 jaar) zieken.

Beleidsindicatoren

Als gevolg van de BBV-wijzigingen moeten met ingang van 1 januari 2018 beleidsindicatoren worden opgenomen. Met deze beleidsindicatoren is het via de website 'waarstaatjegemeente.nl' beter mogelijk de resultaten van de gemeenten onderling te vergelijken. Van deze indicatoren vallen er een aantal onder het hoofdaakveld Bestuur en Organisatie. Omdat het voornamelijk overhead-gerelateerde indicatoren betreft, worden ze in deze paragraaf opgenomen. Het betreft de volgende indicatoren:

Beleidsindicator	Eenheid	Periode	Holland Rijnland Begroting 2018	Holland Rijnland Jaarrekening 2018
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	0,12	0,08
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2018	0,12	0,10
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2018	€ 12,10	€ 13,22
Overhead	% van de totale lasten	2018	23,3%	27,2%
Inhuur	% van de personeelskosten	2018	25,7%	25,4%
Ziekteverzuim	% van totale lasten	2018	3,7%	5,1%
Opleidingsbudget	% van de personeelskosten	2018	3,2%	1,2%

Kosten werkorganisatie

Werkorganisatie	Begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging	Jaarrekening 2018	Vershil jaarrekening-begroting na wijziging
Reis- en verblijfkosten	23.835	23.835	18.223	5.612
Salarissen	3.988.289	4.103.466	4.358.023	-254.557
Opleidingskosten	125.997	125.997	68.887	57.110
Overige personeelskosten	42.039	42.039	3.199	38.840
Personeelkosten	4.180.160	4.295.337	4.448.334	-152.997
Abonnementen en contributies	37.117	37.117	30.914	6.203
Personele kosten	1.396.457	1.168.924	733.068	435.856
Automatiseringskosten	58.754	58.754	121.074	-62.320
Huisvestingskosten	323.710	323.710	261.346	62.364
Apparaatskosten	656.667	656.667	848.074	-191.407
Investerings- en financieringsstaat	34.735	34.735	23.339	11.396
Directe kosten	2.507.440	2.279.907	2.017.815	262.092
Laten	6.687.600	6.575.244	6.466.149	109.095
Overige ontvangsten	0	-15.238	-99.311	84.073
Baten	0	-15.238	-99.311	84.073
Totaal werkorganisatie	6.687.600	6.560.006	6.366.838	193.168

3.5 Verbonden partijen

Holland Rijnland heeft geen bestuurlijke en financiële belangen bij andere (verbonden) partijen. Het samenwerkingsorgaan participeert wel in diverse overlegorganen.

3.6 Vennootschapsbelasting

Holland Rijnland is niet Vennootschapsbelasting(Vpb) -plichtig voor het jaar 2018. Voor de activiteiten rond jeugdhulp, leerplicht, de beleidsagenda, de woonruimteverdeling en detachering van personeel is geen sprake van een onderneming, waardoor geen sprake is van Vpb-plicht. Bij de activiteit Collectief Vraagafhankelijk Vervoer kan Holland Rijnland een beroep doen op de vrijstelling in de Vpb voor dienstverleningsovereenkomsten. Per saldo is dus geen sprake van een Vpb-plicht voor Holland Rijnland.

3.7 Heffingen en Leges

Voor één van de overige uitvoerende taken worden leges geïnd, namelijk bij de uitvoering van de woonruimteverdeling voor de toetsing van urgentieverzoeken. Het gaat om een bedrag van € 65 per aanvraag voor een urgentie of een stadvernieuwingsurgentie. In 2018 is een bedrag van circa € 53.765 aan leges ontvangen. De onkosten voor het programma Overige uitvoerende taken, woonruimteverdeling onderdeel urgentieverlening worden vooral gedekt uit de reguliere bijdrage van alle deelnemende gemeenten.

3.8 Onvoorzien

De verplichting conform artikel 28b van de BBV een post onvoorzien op te nemen, is niet op Holland Rijnland van toepassing. In artikel 30a van de Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland is bepaald dat deelnemende gemeenten er steeds zorg voor dragen dat Holland Rijnland te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

4 Jaarrekening 2018

4.1 Balans en toelichting op de balans

ACTIVA	Ultimo 2018		Ultimo 2017	
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		0		0
Materiële vaste activa		112.163		135.502
- Overige investeringen met een economisch nut	112.163		135.502	
Financiële vaste activa		0		0
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	0		0	
Totaal vaste activa		112.163		135.502
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden		0		0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		56.440.144		48.053.587
- Vorderingen op openbare lichamen	146.382		1.161.440	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	56.286.915		46.864.073	
- Overige vorderingen	6.847		28.074	
Liquide middelen		875.598		773.991
- Kassaldi	0		104	
- Bank- en girosaldi	875.598		773.887	
Overlopende activa		334.101		399.555
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	218.589		399.555	
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	115.512		0	
Totaal vlottende activa		57.649.843		49.227.133
Totaal generaal		57.762.006		49.362.636

PASSIVA	Ultimo 2018		Ultimo 2017	
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		838.894		651.822
- Algemene reserve	83.929		0	
- Bestemmingsreserves	497.899		541.170	
- Nog te bestemmen resultaat / Af te rekenen met de gemeenten	257.066		110.652	
Vorzieningen		0		0
Vaste schulden met een rentetypische looptijd $\geq$ 1 jaar		0		0
Totaal vaste passiva		838.894		651.822
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		21.106.993		14.847.133
- Kasgeldleningen	0		0	
- Overige schulden	21.106.993		14.847.133	
Overlopende passiva		35.816.118		33.863.681
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	981.920		1.740.958	
- De van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	34.834.198		32.122.723	
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	0		0	
Totaal vlottende passiva		56.923.112		48.710.814
Totaal generaal		57.762.006		49.362.636
- Gewaarborgde geldleningen		0		0
- Garantstellingen		0		0

4.1.1 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening 2018 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Voor aanvullende informatie over de waardering van de activa zie hieronder bij 'Overige investeringen met economisch nut'.

Baten en Lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, verlofaanspraken en dergelijke.

Kassiersfunctie Jeugdzorg

Holland Rijnland verzorgt namens dertien van de veertien gemeenten de inkoop van de jeugdzorg en de daaruit voortvloeiende betalingen aan de zorgaanbieders. Hiervoor betalen de gemeenten voorschotten aan Holland Rijnland. Basis hiervoor zijn mandaten van de dertien colleges aan Holland Rijnland. Daarnaast hebben de dertien colleges en Holland Rijnland een dienstverleningsovereenkomst gesloten. Uitvoering is voor rekening en risico van de gemeenten. Holland Rijnland vervult uitsluitend een kassiersfunctie. Hiervoor heeft Holland Rijnland één bankrekening bij de BNG en één bij de schatkist geopend. Deze zijn in de balans opgenomen. De per 31 december 2018 op kasbasis resterende voorschotten aan zorgaanbieders en ontvangen voorschotten van gemeenten zijn eveneens in de balans opgenomen. Zie respectievelijk de overlopende activa en overlopende passiva.

Pensioenen

Holland Rijnland waardeert de pensioenverplichtingen volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last verantwoord. De pensioenen van de werknemers van Holland Rijnland zijn ondergebracht bij het ABP (bedrijfstakpensioenfonds).

Vennootschapsbelasting

Holland Rijnland is niet Vpb-plichtig voor het jaar 2018. Voor de activiteiten jeugdhulp, regionaal bureau leerplicht, de beleidsagenda, de woonruimteverdeling en detachering van personeel is geen sprake van een onderneming, waardoor geen sprake is van Vpb-plicht. Bij de activiteit

collectief vervoer kan Holland Rijnland een beroep doen op de vrijstelling in de Vpb voor dienstverleningsovereenkomsten. Per saldo komt is dus geen sprake van een Vpb-plicht voor Holland Rijnland.

4.1.2 Toelichting op de balans

Toelichting op de activa

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische verkrijgingsprijs verminderd met de gedane afschrijvingen en eventuele investeringsbijdragen. De investeringen worden geactiveerd inclusief BTW, omdat de BTW voor Holland Rijnland een onderdeel van de kosten vormt.

Op basis van artikel 7 van de financiële verordening van Holland Rijnland over het waarderings- en afschrijvingsbeleid van de vaste activa wordt de afschrijvingstermijn bepaald. De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden, te beginnen in het jaar na aanschaf, lineair afgeschreven, afhankelijk van de economische levensduur, in maximaal:

- 10 jaar voor telefooninstallaties, bekabeling en meubilair;
- 5 jaar voor automatiseringsapparatuur;
- 5 jaar voor software met een verkrijgingsprijs van groter dan € 1.500.

De afschrijving van de niet genoemde soorten investeringen wordt afgestemd op de verwachte economische levensduur.

Materiele vaste activa	Ultimo 2018	Ultimo 2017
- Overige investeringen met een economisch nut	112.163	135.502
Totaal materiele vaste activa	112.163	135.502

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de overige investeringen met een economisch nut.

	Boekwaarde 01-01-2018	Investeringen	Des- investeringen	Af- schrijvingen	Bijdragen van derden	Af- waarderingen	Boekwaarde 31-12-2018
ICT verhuizing 2016	59.642	0	0	14.910	0	0	44.731
Meubilair 2016	75.860	0	0	8.429	0	0	67.431
Totaal	135.502	0	0	23.339	0	0	112.163

• Vlottende activa

• Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	Ultimo 2018	Ultimo 2017
- Overige vorderingen op openbare lichamen	146.382	1.161.440
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	56.286.915	46.864.073
- Debiteuren algemeen	6.847	28.074
- Nog te ontvangen bedragen	0	0
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	56.440.144	48.053.587

• Schatkistbankieren

Conform de wet FIDO is Holland Rijnland verplicht om overtollige middelen, boven de doelmatigheidsdrempel, aan te houden in 's Rijks Schatkist. Voor Holland Rijnland bedraagt de doelmatigheidsdrempel € 250.000 (Regeling schatkistbankieren decentrale overheden).

De middelen die, in het kader van de doelmatigheidsdrempel, buiten 's Rijks Schatkist zijn gehouden zijn:

Middelen buiten 's Rijks Schatkist	Holland Rijnland	TWO Jeugdhulp	HR inclusief TWO Jeugdhulp
Kwartaal 1	85.148	648.524	733.671
Kwartaal 2	77.691	634.252	711.943
Kwartaal 3	173.010	755.399	928.408
Kwartaal 4	45.247	732.660	777.907

Geconcludeerd kan worden dat over 2018 de doelmatigheidsdrempel niet is overschreden, op basis van een berekening die is gebaseerd op de middelen van Holland Rijnland. Holland Rijnland heeft echter ook een kassiersfunctie ten aanzien van de TWO Jeugdhulp. Als de middelen van de TWO Jeugdhulp worden meegenomen in de berekening, dan vindt er wel een overschrijding van de doelmatigheidsdrempel plaats. De overschrijding wordt veroorzaakt doordat het drempelbedrag, welke is gebaseerd op het begrotingstotaal, ongewijzigd blijft omdat de baten en lasten van de TWO Jeugdhulp geen onderdeel zijn van het begrotingstotaal van Holland Rijnland, terwijl de middelen die op de rekeningcourant worden aangehouden voor het uitvoeren van het betalingsverkeer wel worden meegenomen in de berekening. Een lager saldo aan middelen aanhouden op de rekeningcourant van de TWO Jeugdhulp is niet efficiënt voor het uitvoeren van het betalingsverkeer, daarom is hier niet voor gekozen.

• Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Liquide middelen	Ultimo 2018	Ultimo 2017
- Kassaldi	0	104
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	875.598	773.887
Totaal liquide middelen	875.598	773.991

- Overlopende activa

De overlopende activa worden tegen de nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa	Ultimo 2018	Ultimo 2017
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	218.589	399.555
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	115.512	0
Totaal overlopende activa	334.101	399.555

Verloopoverzicht overlopende activa

Op de balans staan nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen. Deze ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Ze zijn als volgt te specificeren.

Omschrijving specifieke uitkering	Saldo per 1 januari 2018	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo per 31 december 2018
Energieakkoord	45.401		45.401	0
Leader	137.599	117.373	62.193	192.780
Vooruitbetaalde kosten frictie	118.709		118.709	0
RMC kwalificatie	19.095		19.095	0
Verdeling Woonagenda 2017	60.000		60.000	0
Warmte transitie Z-H	18.750		18.750	0
Subsidieregeling CVV / PZH Regiotaxi	0	25.809		25.809
Totaal overlopende activa	399.554	143.182	324.148	218.589

Toelichting op de passiva

Vaste passiva

- Reserves

Indien beschikbare middelen in enig jaar niet worden uitgegeven op een reguliere taak (taak die in de gemeenschappelijke regeling is opgenomen en die jaarlijks in de exploitatie voorkomt) dan kunnen overschotten die het volgend jaar niet opnieuw begroot worden, worden toegevoegd aan een *bestemmingsreserve*.

Indien er sprake is van cofinanciering met betrekking tot een reguliere taak dan worden de overlopende middelen gesplitst in een *bestemmingsreserve* en *de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren*.

Eigen vermogen	Ultimo 2018	Ultimo 2017
- Algemene reserves	83.929	0
- Bestemmingsreserves	497.899	541.170
Totaal reserves	581.827	541.170
- Nog te bestemmen resultaat / Af te rekenen met de gemeenten	257.066	110.652
Totaal Eigen vermogen	838.894	651.822

Staat van reserves

Reserves	Saldo 31/12/2017	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Aanzuivering resultaat	Saldo 01/01/2018	Toevoeging 2018	Onttrekking 2018	Saldo 31/12 2018
ALGEMENE RESERVE							
8700001 Algemene Reserve	0	83.929	0	83.929	0	0	83.929
ALGEMENE RESERVE	0	83.929	0	83.929	0	0	83.929
BESTEMMINGSRESERVES							
8710006 Reserve RBL	45.882	0	0	45.882	0	0	45.882
8710007 Reserve cofinanciering	150.000	23.730	0	173.730	0	0	173.730
8710008 Reserve werkagenda jeugdhulp	67.000	2.993	0	69.993	0	69.993	0
8710009 Natuurlijke, Landschappelijke en Recreatieve Elementen	156.060	0	0	156.060	0	0	156.060
8710010 Reserve onderwijsarbeidsmarkt	122.227	0	0	122.227	0	0	122.227
BESTEMMINGSRESERVES	541.170	26.723	0	567.893	0	69.993	497.899
TOTAAL RESERVES	541.170	110.652	0	651.822	0	69.993	581.827

Reserves

Algemene Reserves

Doel van de reserve : Dekkingsmiddel bij het opvangen van financiële tegenvallers en calamiteiten.

Mutaties 2018:

Geen

Reserve Regionaal Bureau Leerplicht

Doel van de reserve: Ter dekking onverwachte kosten.

Mutaties 2018:

Geen

Reserve cofinancieringsfonds

Doel van de reserve: Ter dekking van bijdragen aan projecten.

Mutaties 2018:

Geen

Reserve werkagenda jeugdhulp

Doel van de reserve: Door de deelnemende gemeenten zijn aanvullende middelen bij elkaar gebracht om de gewenste transformatie in de Jeugdhulp te versnellen

Mutaties 2018:

Onttrekking: € 69.993 voor projectleider

Reserve Natuurlijke, Landschappelijke en Recreatieve Elementen

Doel van de reserve: Inzetten van middelen voor recreatieve voorzieningen en natuur- en landschapselementen.

Mutaties 2018:

Geen

Reserve onderwijsarbeidsmarkt

Doel van de reserve: Activiteiten onderwijsarbeidsmarkt.

Mutaties 2018:

Geen

Flottende passiva

- Netto flottende schulden

De netto flottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Netto flottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	Ultimo 2018	Ultimo 2017
Overige schulden		
- Crediteuren	514.009	3.040.036
- Overige schulden	423.926	336.756
- Van gemeenten ontvangen voorschotten jeugdzorg	20.169.058	11.470.341
Totaal netto flottende schulden	21.106.993	14.847.133

- Overlopende passiva

Met ingang van 1 januari 2008 schrijft de BBV voor dat in geval van overblijvende middelen op een incidentele, additionele taak / project (er is dus sprake van een concrete bestedingsverplichting) deze middelen dienen te worden opgenomen bij de overlopende passiva onder de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren .

Ook in geval van Rijksgelden waarbij de gemeenten als doorgeefluik fungeren (denk aan de Vinexregeling/ ISV-gelden) dienen deze gelden te worden opgenomen bij de overlopende passiva onder 'vooruit ontvangen derden gelden', daar de gelden door derden (lees het Rijk) zijn beklemd.

Indien er sprake is van cofinanciering met betrekking tot een reguliere taak dan worden de overlopende middelen gesplitst in een *bestemmingsreserve* en *vooruit ontvangen derden gelden*.

Overlopende passiva	Ultimo 2018	Ultimo 2017
- Totaal verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	981.920	1.740.958
- Totaal van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren (voor toelichting zie bijlage 5.9 Staat overlopende passiva)	34.834.198	32.122.723
Totaal overlopende passiva	35.816.118	33.863.681

Staat van overlopende passiva

De specificatie van de nog niet bestede ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen om de lasten van volgende begrotingsjaren te dekken is als volgt.

Omschrijving	Saldo per 1 januari 2018	Toevoeging	Terugbetaling/ Vrijval	Besteding	Saldo per 31 december 2018
RIF gelden	30.429.315	9.500.000		6.384.594	33.544.721
RIF rente	1.198.326			45.669	1.152.656
Sub-totaal RIF-project:	31.627.641	9.500.000	0	6.430.263	34.697.377
Zuidvleugel Zichtbaar Groener (ZZG) Ghoybos	78.300		78.300		0
Landschapsfonds (voorheen: Groenprogr. Gebiedsfonds Groenblauwe diensten)	47.820			47.820	0
Energieakkoord	263.951			263.951	0
Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Rijn- en Veenstreek	55.129			55.129	0
Gedragbeïnvloeding verkeersveiligheid	49.882	590.630	0	527.858	112.654
Voortijdig schoolverlaten (VSV)	0	24.167	0	0	24.167
Sub-totaal projecten Programma Inhoudelijke Agenda:	495.083	614.797	78.300	894.758	136.821
Totaal overlopende passiva	32.122.723	10.114.797	78.300	7.325.021	34.834.198

Toelichting op de aard, reden en mutatie :

RIF-projecten

1. In totaal is er in 2018 door de 12 deelnemende gemeenten een bedrag van €9.454.330 als reguliere bijdrage gestort. Er is een bedrag van €45.670 vanuit de gerealiseerde renteopbrengsten RIF in het fonds gestort, waardoor de totale toevoeging komt op € 9.500.000.

2. In het kader van het Regionaal Groenprogramma is in 2018 een bedrag van € 551.255 betaald voor een aantal projecten. Aan het GOM is een subsidie van € 3.333.339 overgemaakt voor de vitalisering Greenport. Dit is het totaal aan middelen dat is toegezegd aan dit project en is gelijk aan 5 maal de reguliere jaarsubsidie van € 666.666.

3. Aan de Provincie Zuid-Holland is voor de Rijnlandroute een bedrag van € 2.500.000 betaald.

De totale aanwending van het fonds (exclusief rente) komt daarmee op € 6.384.594. Aan het eind van het boekjaar 2018 bedraagt het RIF-saldo € 34.697.379. Meer informatie over de RIF is vermeld in het jaarverslag bij 2.6 Onderdeel Regionaal Investeringsfonds.

Projecten Programma Inhoudelijke Agenda

1. De laatste regionale bijdrage vanuit de ZZG-overeenkomst voor het project Ghoybos is in 2016 verplicht voor een bedrag van €78.300.
2. Het Landschapsfonds heeft begin 2018 een bestemming gegeven aan de nog beschikbare middelen, dit bedrag is 2018 volledig besteed.
3. Het Energieakkoord is een meerjarig programma. In het najaar van 2017 zijn daartoe aanvullende middelen beschikbaar gesteld door de gemeenten. Slechts een gedeelte van die middelen (€54.358) is in 2017 aangewend. De resterende middelen zijn overgeheveld naar 2018.
4. Voor het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Rijn- en Veenstreek is een bedrag gereserveerd voor het project "Brugfundering Rijnveld". Het vooronderzoek heeft problemen aan het licht gebracht waardoor de aanbesteding is vertraagd. In 2018 zijn alle beschikbare middelen ingezet.
5. Vanaf 2017 geldt voor het budget gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid (lokaal en regionaal samen) een nieuw subsidieregime. De bijdrage is vastgesteld voor drie jaar en jaarlijks ontvangen we een voorschot. Het voorschot voor 2018 bedroeg € 590.630,-, en de aanwending van middelen uit 2017 € 49.882. Per 31-12-2018 is €112.654 overgeheveld en zal in 2019 worden aangewend.

4.1.3 Overzicht van niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen

Onderwerp / omvang van de verplichting
* Huur van het pand Schuttersveld 9 (1e verdieping, incl. servicekosten) / huurovereenkomst vanaf 01-03-2016 en loopt tot en met 28 februari 2021. Kosten per jaar circa € 185.000 incl BTW
* Dienstverleningsovereenkomst met Servicpunt 71. De overeenkomst loopt tot 30 juni 2021. Verplichting per jaar Regulier € 414.269,- (exclusief de ICT dienstverlening), TWO Jeugdhulp € 344.635,- en Juridische zaken € 179.080 (alle bedragen zijn inclusief BTW).
* Waarde van het restant verlofuren over 2018 à € 172.994
Geen overschrijdingen van de Wet Normering Topinkomens (WNT) Nadere informatie over de WNT is opgenomen in het overzicht 'Wet normering bezoldiging top-functionarissen in de publieke en semi-publieke sector'

4.2 Overzicht van baten en lasten

Naar programma		Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
1 Inhoudelijke agenda	Lasten	1.741.262	960.421	2.701.683	3.084.130	-382.447
	Baten	-160.307	-890.428	-1.050.735	-1.675.043	624.308
Saldo		1.580.955	69.993	1.650.948	1.409.086	241.862
2 Regionaal bureau leerplicht	Lasten	1.575.524	110.350	1.685.874	1.565.698	120.176
	Baten	-810.400	-135.314	-945.714	-951.977	6.263
Saldo		765.124	-24.964	740.160	613.721	126.439
3 Uitv. Woonruimteverd, verkeer vervoer	Lasten	1.576.702	-	1.576.702	1.496.628	80.074
	Baten	-828.256	-	-828.256	-954.790	126.534
Saldo		748.446	-	748.446	541.838	206.608
4 TWO Jeughulp	Lasten	1.903.128	-	1.903.128	1.470.707	432.421
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		1.903.128	-	1.903.128	1.470.707	432.421
5 Cofinanciering	Lasten	271.991	-	271.991	351.788	-79.797
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		271.991	-	271.991	351.788	-79.797
6 Fricie en transitiekosten	Lasten	258.297	-99.014	159.283	125.201	34.082
	Baten	-	-	-	24.232	-24.232
Saldo		258.297	-99.014	159.283	149.433	9.850
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	-	-	-	-	-
	Baten	-7.749.721	-	-7.749.721	-7.749.717	-4
Saldo		-7.749.721	-	-7.749.721	-7.749.717	-4
Overhead	Lasten	2.221.780	-	2.221.780	3.026.072	-804.292
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		2.221.780	-	2.221.780	3.026.072	-804.292
Resultaat	Lasten	-	123.978	123.978	-	123.978
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		-	123.978	123.978	-	123.978
Totaal lasten		9.548.684	1.095.735	10.644.419	11.120.221	-475.802
Totaal baten		-9.548.684	-1.025.742	-10.574.426	-11.307.294	732.868
Saldo van baten en lasten		-	69.993	69.993	-187.073	257.066

Naar programma		Begroting 2018	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Resultaat 2018
Storting in reserves		-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves		-	-69.993	-69.993	-69.993	-
Saldo reserveringen		-	-69.993	-69.993	-69.993	-
Resultaat		-	-	-	-257.066	257.066

4.2.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De baten en lasten van Holland Rijnland bestaan in 2018 voor het merendeel uit de volgende vier componenten:

1. De kosten van de werkorganisatie: salarissen en andere personele kosten, huur en overige kosten in verband met de huisvesting, kosten voor ICT e.d. Deze kosten worden via een uurtarief verdeeld over de diverse programma's.
2. De directe programmakosten en -baten: de kosten die rechtstreeks gemaakt worden ten behoeve van projecten en andere onderdelen van de programma's en daarmee verband houdende ontvangen subsidies van derden.
3. Onttrekkingen uit reserves.
4. De bijdragen van de gemeenten.
5. Subsidies en bijdragen van derden, met name de provincie Zuid-Holland.

Holland Rijnland kent geen post onvoorzien (zie paragraaf 3.8).

Hierna wordt een analyse gegeven op de belangrijkste verschillen per programma ten opzichte van de begroting.

Toelichting

Programma Inhoudelijke Agenda

Er is minder uitgegeven dan begroot. Grotendeels komt dit door een onderschrijding in uren. Een deel van deze onderschrijding uit zich in meer geschreven uren op het programma overhead. In het bijzonder:

- onderbesteding op het energieakkoord (€180.589);
- lopen in 2018 de inkomsten en uitgaven van het Regionaal Groenprogramma over de exploitatie (€551.255);
- bijzonderheden: bij resultaatbestemming stellen wij voor € 156.060 te onttrekken voor de besteding Zuidvleugel Zichtbaar Groener, en het scholingsfonds € 25.531.

Programma Bureau Leerplicht

Er is minder uitgegeven dan begroot, onder andere door vacatureruimte en een onderbesteding op de Leidse VSV-subsidie.

Programma Woonruimteverdeling, verkeer en vervoer

Er is binnen het onderdeel woonruimteverdeling/urgentieverlening sprake van een onderbesteding op uren, enerzijds door niet ingevulde formatie, anderzijds door een verschuiving naar het programma Overhead. Verkeer en vervoer kent geen bijzonderheden. De hogere opbrengsten worden veroorzaakt door zo'n €85.000 meer subsidie dan in de begroting opgenomen vanuit de provincie voor het Regionaal Project Verkeersveiligheid. Collectief vervoer en Urgentieverlening woonruimtes hebben zo'n €23.000 extra baten.

Programma TWO Jeugdhulp

Conform de BBV notitie Overhead zijn de kosten overhead binnen het programma TWO Jeugdhulp geboekt onder overhead. Dit was niet zo begroot. Dit staat ook toegelicht (inclusief tabel) in de programmaverantwoording TWO Jeugdhulp.

Programma Cofinanciering

Geen bijzonderheden. Bij resultaatbestemming wordt voorgesteld de overschrijding op het budget te dekken uit de reserve cofinanciering.

Programma Overhead

Een deel van de uren die vòòr 2018 geschreven werden onder de inhoudelijke programma's, staat sinds dit jaar op het programma overhead. Daarnaast wordt de overschrijding op kosten werkorganisatie veroorzaakt door de kosten BTW 2017 op de dienstverleningsovereenkomst met het Servicepunt71 (deze is vorig jaar als nog te betalen opgenomen, echter is pas in 2018 betaald).

Programma Frictie en Transitie

Geen bijzonderheden, bij de Turap is het budget aangepast.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

Geen bijzonderheden.

Begrotingsrechtmatigheid

Op de programma's Cofinanciering en Overhead is sprake van begrotingsoverschrijdingen. Voor Cofinanciering stellen wij voor de overschrijding te dekken door een onttrekking uit de reserve Cofinanciering. De overschrijding binnen overhead is niet tijdig via een begrotingswijziging aangeboden aan het Algemeen Bestuur. Deze overschrijding dient nog door het Algemeen Bestuur te worden geautoriseerd.

Overzicht incidentele baten en lasten

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht moet volgens de Gemeentewet een overzicht van *structureel en reëel evenwicht* worden opgenomen in de jaarrekening. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is hierop aangepast. Het Algemeen Bestuur en de financieel toezichthouder zijn nu beter in staat om vast te stellen of er sprake is van een structureel en reëel evenwicht. Van structureel evenwicht is sprake als de structurele (meerjarige) lasten worden gedekt door structurele baten.

De bepaling van het structureel evenwicht verloopt als volgt:

Totaal van de lasten en lasten van de programma's en algemene dekkingsmiddelen
af: de incidentele lasten en baten per programma en algemene dekkingsmiddelen
Blijft over het totaal van de structurele lasten en baten programma's en algemene dekkingsmiddelen
bij: de structurele verrekeningen met de reserves
Geeft het totaal structureel begrotingssaldo en meerjarenraming

De uitgewerkte tabel voor de bepaling van het structureel evenwicht is hierna opgenomen. Die tabel bevat het voorgeschreven:

- Overzicht van de incidentele baten en lasten per programma;
- Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Incidentele Lasten / baten

Programma	Toelichting	Lasten 2018	Baten 2018
Totaal exploitatie		11.120.221	-11.307.294
Inhoudelijke Agenda			
	1. Werkagenda Jeugd	262.293	-214.639
	2. Energieakkoord	525.544	-706.133
	3. Lokale ontwikkelingsstrategie LEADER	133.540	-136.579
RBL			
	4. Subsidieproject gemeente Leiden begeleiding Nuggers en VSV-ers	86.183	-86.183
Overige uitvoerende taken: woonruimteverdeling, verkeer en vervoer			
	5. Regionale en lokale projecten verkeersveiligheid	527.858	-527.858
Programma TWO	6. Jeugdbeschermingstafels	70.000	-70.000
Frictie en Transitie	7. Mobiliteit en vervangend dienstverband	28.734	-
	8. Detacheringsopbrengsten frictie		-14.695
	9. Salarissen boventalligen	135.410	-258.295
Totaal incidenteel exploitatie		1.769.562	-2.014.382
Totaal structureel exploitatie		9.350.659	-9.292.912

Toelichting incidentele baten en lasten:

1. Kosten voor het opstellen van de werkagenda jeugd. Hiervoor is een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten ontvangen. Een deel van de incidentele lasten wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve werkagenda Jeugd.
2. Holland Rijnland heeft samen met de gemeenten, Hoogheemraadschap, provincie en Omgevingsdiensten een Energieakkoord opgesteld. Er wordt bij de resultaatbestemming voorgesteld €180.589,- niet benutte middelen over te hevelen naar 2019.
3. Kosten voor projecten in het kader van plattelandsontwikkeling, gedekt door een Europese subsidie van de Provincie Zuid-Holland en een aanvullende bijdrage van de gemeenten.
4. Het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) heeft een subsidie van de gemeente Leiden ontvangen voor het bieden van extra mogelijkheden in de begeleiding naar onderwijs van Leidse Jongeren. De subsidie is nog niet vastgesteld. Zodoende wordt bij de resultaatbestemming voorgesteld € 25.660 niet benutte middelen over te hevelen naar 2019.
5. Kosten voor de uitvoering van regionale en lokale projecten op het gebied verkeersveiligheid, gedekt door subsidie van de Provincie Zuid-Holland. Het overschot van 2017 is samen met de niet bestede middelen 2018, opgenomen als vooruitbetaald. (in 2018 is € 590.630 ontvangen).
6. In 2018 was het budget voor Jeugdbeschermingstafels incidenteel (althans bij het opstellen van de begroting 2018) € 70.000 hoger.
7. Mobiliteit en vervangend dienstverband
8. Opbrengsten van boventalligen naar aanleiding van reorganisatie van #Kracht15.
9. Salariskosten van boventalligen naar aanleiding van reorganisatie van #Kracht15, gedekt door een aanvullende bijdrage van de gemeenten.

Incidentele mutaties reserves

Reserves	Stortingen	Onttrekkingen
Totaal mutaties in reserves	-	69.993
Structurele mutaties in reserves		
Totaal structureel in reserves	-	-
Totaal incidenteel in reserves	-	69.993

Evenwicht structurele lasten en baten

Totaal structurele lasten en baten	9.350.659	-9.292.912
Structureel saldo		57.747
Structureel evenwicht		Nee

Overzicht per taakveld

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 24; lid 3 d) is de verplichting vastgesteld de jaarrekening een bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld bevat.

Geboekt			Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutaties reserves	0	-69.993
	0.11	Resultaat rekening baten en lasten	257.066	
	0.4	Overhead	3.026.072	0
	0.8	Overige baten en lasten	125.201	-7.725.485
	Totaal		3.408.338	-7.795.478
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	770.353,03	-529.930
	2.5	Openbaar vervoer	55.313,8	0
	Totaal		825.667	-529.930
Economie	3.1	Economische ontwikkeling	1.091.453	-706.133
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	8.061	0
	Totaal		1.099.513	-706.133
Onderwijs	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.613.965	-951.977
	Totaal		1.613.965	-951.977
Sport, cultuur en recreatie	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.767	0
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.050.306	-790.783
	Totaal		1.054.074	-790.783
Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	839.526	-516.187
	6.2	Wijkteams	135.334	0
	6.5	Arbeidsparticipatie	164.426	-25.109
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1.362.442	0
	Totaal		2.501.728	-541.296
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimtelijke ordening	349.424	-6.300
	8.3	Wonen en bouwen	524.579	-55.390
	Totaal		874.002	-61.690
Totaal		11.377.287	-11.377.287	

Wet Normering Bezoldiging topfunctionarissen publiek en semi publieke sector (WNT)

Openbaarmakingsverplichting Wet Normering Topinkomens (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze sectoren zijn op basis van de WNT verplicht om bezoldigingsgegevens van topfunctionarissen openbaar te maken. Topfunctionarissen zijn diegenen die behoren tot het hoogste uitvoerende of toezichthoudende orgaan, of de laag daaronder, en in die rol verantwoordelijk zijn voor de gehele instelling of rechtspersoon. Bij gemeenten zijn in ieder geval de gemeentesecretaris en de griffier topfunctionarissen.

Daarnaast moeten bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoedingen van andere medewerkers met een dienstbetrekking worden vermeld, zodra de bezoldiging in totaal hoger is dan het bezoldigingsmaximum. Dit geldt ook voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking. In dat geval wordt wel rekening gehouden met het aantal kalenderdagen en in welke deeltijdfactor de functionaris werkt.

Deze verantwoording 2018 is opgesteld op basis van de voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen geldende algemene WNT-maximum van € 189.000.

Er zijn er geen bezoldigingen betaald die boven dit wettelijke maximum uitkomen.

Model 1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking	
Functiegegevens	
Organisatie	Holland Rijnland
Naam	Bakker LAM
Functie	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	98.700
Beloningen betaalbaar op termijn	15.880
Subtotaal	114.580
Individueel toepasselijke WNT-maximum	168.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totaal bezoldiging	114.580
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2017	
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89

Model 1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking	
Functiegegevens	
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	99.032
Beloningen betaalbaar op termijn	14.812
Subtotaal	113.844
Individueel toepasselijke WNT-maximum	160.889
Totaal bezoldiging 2017	113.844

Model 1d Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder , voor besturen SP71 en Holland Rijnland	
Naam topfunctionaris	Functie
H.J.J. Lenferink	Lid Dagelijks Bestuur
R.A. van Gelderen	Lid Dagelijks Bestuur
C. den Ouden	Lid Dagelijks Bestuur
A.L. van Kempen	Lid Dagelijks Bestuur
F. Buijserd	Lid Dagelijks Bestuur
J.W.E. Spies	Lid Dagelijks Bestuur
G. van Duin	Lid Dagelijks Bestuur
F.Q.A. van Trigt	Lid Dagelijks Bestuur
B.M.J. Wolters	Lid Dagelijks Bestuur
N. Mol	Lid Dagelijks Bestuur
E.R. Jaensch	Lid Algemeen Bestuur
	Lid Dagelijks Bestuur
M.H. du Chatinier	Lid Algemeen Bestuur
W.N. Roest	Plv Lid Algemeen Bestuur
R. Vrugt	Lid Algemeen Bestuur
C.J. van Velzen	Plv Lid Algemeen Bestuur
	Lid Algemeen Bestuur
F.J.H. van Zuylen	Lid Algemeen Bestuur
A.M. Noordermeer-Krommendam	Plv. Lid Algemeen Bestuur
J.A. Ringelberg	Lid Algemeen Bestuur
J. van Rijn	Lid Algemeen Bestuur
A. van Erk	Plv Lid Algemeen Bestuur
T.P. Adamse	Plv Lid Algemeen Bestuur

Model 1d Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder , voor besturen SP71 en Holland Rijnland	
Naam topfunctionaris	Functie
C.H. Langeveld	Lid Algemeen Bestuur
M. Roelofs	Plv Lid Algemeen Bestuur
K.M. van der Velde-Menting	Lid Algemeen Bestuur
F.M. Schoonderwoerd	Plv Lid Algemeen Bestuur
H.P.M. Hoek	Lid Algemeen Bestuur
P.C. van der Wereld -Verkerk	Lid Algemeen Bestuur
I.A.A. van der Meer	Plv Lid Algemeen Bestuur
K.J. van der Bent	Plv Lid Algemeen Bestuur
C.L. Visser	Lid Algemeen Bestuur
K. van der Spijk	Lid Algemeen Bestuur
E. Krijgsman	Lid Algemeen Bestuur
J. van Haaster	Plv Lid Algemeen Bestuur
W. van Peijpe	Lid Algemeen Bestuur
R. Schalkwijk	Plv Lid Algemeen Bestuur
J. Olsthoorn	Plv Lid Algemeen Bestuur
J. Gilissen	Plv Lid Algemeen Bestuur
K. de Vries	Plv Lid Algemeen Bestuur
M. Keuning	Plv Lid Algemeen Bestuur
R. Storm	Plv Lid Algemeen Bestuur
A. Theeuwen	Plv Lid Algemeen Bestuur
F. Zevenbergen	Plv Lid Algemeen Bestuur
F. Zeggelt	Lid Algemeen Bestuur
G. van Gaal	Lid Algemeen Bestuur
M. de Crom	Plv Lid Algemeen Bestuur
M. Schreuder	Plv Lid Algemeen Bestuur
J.A.M. van Boxsel	Lid Algemeen Bestuur
B. Vastenhoud	Lid Algemeen Bestuur
G.P. Schipaanboord	Plv Lid Algemeen Bestuur
J.M. Hofman-Züter	Plv Lid Algemeen Bestuur
E. Filemon	Lid Algemeen Bestuur
M. van Beek	Lid Algemeen Bestuur
H. Bos	Plv Lid Algemeen Bestuur

Model 1d Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder , voor besturen SP71 en Holland Rijnland	
Naam topfunctionaris	Functie
J. Hendriks	Plv Lid Algemeen Bestuur
A.G.M. Mesman	Lid Algemeen Bestuur
C.P.M. van der Zwet	Plv Lid Algemeen Bestuur
A.D. de Roon	Lid Algemeen Bestuur
W.H. Slootbeek	Plv Lid Algemeen Bestuur
F. Mélotte	Plv Lid Algemeen Bestuur
L. Spruit	Plv Lid Algemeen Bestuur
C.A.G.M. Egberts	Lid Algemeen Bestuur
	Plv Lid Algemeen Bestuur
M.M. Hendriks	Plv Lid Algemeen Bestuur
P. Schrama-van Kessel	Lid Algemeen Bestuur
	Plv Lid Algemeen Bestuur
A.P. Platen	Plv Lid Algemeen Bestuur
T. de Kleer	Plv Lid Algemeen Bestuur
	Lid Algemeen Bestuur
I de Ridder	Lid Algemeen Bestuur
H.A.M. Zoetendaal	Lid Algemeen Bestuur
D.T.C. Salman	Lid Algemeen Bestuur
G.C. Duijndam	Plv Lid Algemeen Bestuur
G. Goedhart	Lid Algemeen Bestuur
J.W. Janson	Lid Algemeen Bestuur
H.W.M. de Jong	Plv Lid Algemeen Bestuur
E. Bus	Lid Algemeen Bestuur
T.I.M. van Tongeren	Plv Lid Algemeen Bestuur
I.J. van Dillen	Lid Algemeen Bestuur
R.M. ten Boden	Lid Algemeen Bestuur
R.M. Keijzer	Lid Algemeen Bestuur
C.G.J. Breuer	Plv Lid Algemeen Bestuur
G.A. Koot	Lid Algemeen Bestuur
J.J. van Doesburg	Lid Algemeen Bestuur
B.H.C. Brekelmans	Plv. Lid Algemeen Bestuur
S. van den Dool	Lid Algemeen Bestuur

Model 1d Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder , voor besturen SP71 en Holland Rijnland	
Naam topfunctionaris	Functie
M. van der Meij	Plv Lid Algemeen Bestuur
D.C.W. Binnendijk	Plv Lid Algemeen Bestuur
P. Bouvy-Koene	Lid Algemeen Bestuur
R. Zoetemelk	Lid Algemeen Bestuur
G. Zeelt	Plv Lid Algemeen Bestuur
A. Deuzeman	Plv Lid Algemeen Bestuur
A. Bakx	Plv Lid Algemeen Bestuur
	Lid Algemeen Bestuur
A. de Gans	Plv Lid Algemeen Bestuur
J.W.M. Stuijt	Lid Algemeen Bestuur
R.F. Bouter	Algemeen Bestuur
E.G.E.M. Bloemen	Plv. Algemeen Bestuur
R.W. Onderwater	Plv. Algemeen Bestuur

5 Besluit

Het Algemeen Bestuur van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland;

gezien de rekening van lasten en baten van het samenwerkingsorgaan over het jaar 2018;

gelet op artikel 197 en volgende van de gemeentewet;

b e s l u i t:

De jaarrekening 2018 vast te stellen met een voordelig resultaat van € 257.066,-.

Over de bestedings- en dekkingsvoorstellen separaat te besluiten.

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland in de vergadering van 3 juli 2019.

L.A.M. Bakker
secretaris

H.J.J. Lenferink
voorzitter

6 Bijlagen

6.1 Subsidies

Verantwoording CVV

Het bedrag van de subsidie CVV dat niet is uitgegeven wordt in 2018 terug betaald aan de Provincie Zuid-Holland.

Subsidie verstrekker	Project omschrijving	Subsidie toekenning 2018	Ontvangen bedrag in 2018	Nog te ontv.	Uitgaven 2018	Verschil uitgaven 2018
Provincie Zuid-Holland						
	Bijdrage CVV 2018	300.000	282.021	17.979	306.064	-6.064
	Voorschot kosten beheersorganisatie CVV 2018	45.000	37.170	7.830	45.000	-
	Totaal	345.000	319.191	25.809	351.064	-6.064

Projecten cofinanciering

Project omschrijving	Subsidie project	Subsidie toekenning	Toegekend bedrag 2018
Cofinanciering			
	EUPLANTCROPP	24.000	24.000
	Taalakkoord	50.000	25.000
	Grenzeloos actief	15.000	15.000
	Nationaal Park Hollandse Duinen	24.200	12.100
	Technolab	100.000	100.000
	Instrumentation for Space	100.000	25.000
	Topsurf	99.825	99.825
	Labs2meet	100.000	50.000
	Totaal	513.025	350.925

